

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
EVANGELICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Bakalářská práce

**Vražda ze cti jako způsob trestu ve
východních kulturách, a její příklady
mezi uprchlíky v Evropě**

Alina Khairulina

Katedra pastorační a sociální práce

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Mgr. Jan Dočkal, CSc.

Studijní program: Sociální práce

Studijní obor: Pastorační a sociální práce

Praha 2015

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci s názvem Vražda ze cti jako způsob trestu ve východních kulturách, a její příklady mezi uprchlíky v Evropě zpracovala samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů. Souhlasím s tím, aby byla práce zpřístupněna veřejnosti ke studijním účelům.

V Praze dne 2.11.2015

Alina Khairulina

Bibliografická citace

Vražda ze cti jako způsob trestu ve východních kulturách, a její příklady mezi uprchlíky v Evropě:
Bakalářská práce / Alina Khairulina : 36

vedoucí práce: Ing. Mgr. Jan Dočkal, CSc. -- Praha, 2015

Anotace

Práce je zaměřena na problematiku vraždy ze cti.

Jejím cílem je především popis, charakteristika a vymezení problematiky, chci se zamyslet nad příčinami, ukázat na země, kde je riziko vzniku tohoto porušování lidských práv nejvyšší, ukázat na tento problém i v Evropě a hledat způsoby, jak v těchto případech zvýšit ochranu žen.

Práce vychází z odborných zdrojů, rozhovorů s řadou odborníků i z mé vlastní zkušenosti

Práce je rozvržena do 4 kapitol. První kapitola se jmenuje «Vražda ze cti». V první části kapitoly popisují vymezení pojmu vražda ze cti, dále také to, co je honour related violence a zmiňují se o vraždě ze cti jako o těžké formě domácího násilí. Jsou zde uvedeny různé typy rodin a podle typu je popsáno, jaké rodiny jsou v zóně nejvyššího rizika. V druhé části první kapitoly se pojednává o historii vraždy ze cti a o příkladech náboženských postojů. Je zde popsáno, že se vražda ze cti se objevuje již kolem roku 6000 před naším letopočtem. Jsou zde uvedeny příklady z Římské říše, evropského kontinentu, z Vavilone, z Číny a jiných zemí. Dále jsou zde odkazy na citace z Bible, ze Starého i Nového zákona, kde můžeme vidět její postoj k této problematice.

Ve třetí části první kapitoly je popsán postoj islámu k vraždě ze cti. Zvláště jsou zde popsány příklady z šaríy – její postoj k vraždě ze cti.

Druhá kapitola se nazývá «Vražda ze cti ve 21. století». V první části jsou popsány příklady uskutečněných vražd ze cti v některých zemích Středního východu a Asie – Pákistán a Indie, Sýrie a Afganistán. V druhé části jsou zaznamenány situace, které se odehrály v Evropě, konkrétně v Anglii a Německu.

Ve třetí kapitole se zaměříme na jádro problému. Snažila jsem se zde o vysvětlení toho, jak funguje tradice a její následná deformace, ke které v současné době hojně dochází. Dále jsou zde zmíněna práva a povinnosti žen na Východě z hlediska tradice. Popsala jsem i podstatu problému v Evropě, který je těsně propojen s otázkou integrace imigrantů.

Zkompletovala jsem seznam organizací, které s tímto problémem pracují a zabývají se jím společně s příklady konkrétních projektů.

Uvedla jsem návrh možných řešení na základě toho, co jsem se o tomto problému dozvěděla. Navržené možnosti řešení jsou zvláště pro Východ a pro Evropu. Na doplnění evropského úhlu pohledu uvádíme rozhovor s předsedkyní organizace, která pracuje s imigranty.

Na závěr své práce jsem se pokusila o vypracování projektu, který by dle mého mohl s řešením problému vražd ze cti pomoci. Východiskem k jeho vytvoření byla analýza problému a projektu, který v této oblasti již funguje.

Klíčová slova:

Vražda ze cti

Práva žen

Domácí násilí

Východ

Náboženství

Neziskové organizace

Integrace

Obsah

uvod	6
Vražda ze cti	8
1.1 Co je vražda ze cti	8
1.2 Pohled do historie, příklady vlivu náboženství a nestarších textů.....	11
1.3 Islám a vražda ze cti	15
2. Vraždy ze cti ve 21. století	17
2.1 Příklady uskutečněných vražd ze cti v některých zemích Středního Východu a Asie.....	17
Pákistán, Indie	17
Sýrie.....	19
Afganistán.....	20
2.2 Situace v Evropě.....	20
Vražda ze cti v Anglii.....	23
Vražda ze cti v Německu.....	24
3. Existuje řešení?.....	26
3.1 Podstata problému	26
4. Snahy o řešení.....	28
4.1 Neziskové organizace	28
4.2 Další možnosti řešení	32
Země Středního východu.....	32
Evropa.....	33
Česká republika	33
4.2.2 Návrh projektu.....	36
Závěr.....	39
Zdroje	40

Úvod

Žijeme ve 21. století, ve století ohromného technologického pokroku, blahobytu, rozvoje demokracie a lidských práv. Ale také ve století, kdy miliony lidí stále žijí v bídě, umírají hladem nebo v důsledku šířících se epidemií. Ve století větších či menších válečných konfliktů.

Globalizační procesy tyto rozdíly zviditelňují a zvyšují napětí mezi jednotlivými zeměmi, sociálními i etnickými skupinami. Stále existují země s nedemokratickými režimy a ideologiemi, porušujícími základní lidská práva jednotlivců, velkých i menších sociálních skupin.

Snad nejpočetnější z takových skupin jsou ženy. Přes nezpochybnitelný pokrok v této oblasti, přes přijetí mezinárodních dokumentů, jako je Všeobecná deklarace lidských práv, přijatá OSN v roce 1948, Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a politických právech z roku 1966, Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen z roku 1979, stále dochází k diskriminaci a ohrožování práv žen. Stále existuje množství žen, které jsou vystaveny neustálému nebezpečí.

Existuje velké množství organizací, které bojují za práva a postavení žen ve společnosti. V západním demokratickém světě se stále setkáváme s problémem domácího násilí na ženách a s dalšími různými formami diskriminace žen. Z historických, kulturních i politických důvodů k daleko větší diskriminaci a nerovnoprávnému postavení žen dochází v rozvojovém světě. Zejména v některých zemích Středního východu, Asie a Afriky. Mezi nejdrastičtější formy patří tak zvaná «vražda ze cti». Ve své práci se budu zabývat právě tímto tématem.

Vražda ze cti je v drtivé většině případů zaměřena na ženy. Kvůli „nesprávnému chování“ je mohou členové jejich rodiny (otec, bratr nebo manžel) zmrzačit, či dokonce zabít. Tyto případy se nejčastěji stávají v malých odlehlých vesnicích zemí Středního východu (Sýrie, Izrael, Turecko a další) a Afriky. V důsledku migrace se podobné případy objevují i v Evropě. Většinou se jedná o uprchlíky právě z výše jmenovaných zemí. V souvislosti se současnou migrační vlnou mířící do Evropy se tato otázka stává velmi aktuální. Bohužel je zkruslována a démonizována médii v honbě za senzacími a zneužívána politiky.

Ve své práci se chci zabývat otázkou, proč je podobné chování ve světě tolerováno a proč demokratická společnost a zákon nemůže zavést nějaká opatření, či jinak zamezit podobnému barbarickému chování. Zvolila jsem si toto téma, protože si myslím, že mu není věnována dostatečná pozornost, kterou si pro svou závažnost jistě zaslouží. Jen málo lidí si je vědomo toho, že podobné chování a jednání vůči ženám je v některých zemích poměrně běžné. Svoji práci chci na tento fakt upozornit a pomoci hledat řešení.

Cílem práce je především popis, charakteristika a vymezení problematiky, chci se zamyslet nad příčinami, ukázat na země, kde je riziko vzniku tohoto porušování lidských práv

nejvyšší, ukázat na tento problém i v Evropě a hledat způsoby, jak v těchto případech zvýšit ochranu žen.

Za viníka se většinou označuje islám. Ve své práci mimo jiné uvedu důvody, proč si myslím, že to není zcela pravda, ale velké a nebezpečné zjednodušení.

Také popíšu konkrétní případy vraždy ze cti v Německu a v Anglii a způsoby, jakými se podobné případy snaží řešit evropské země. Součástí mého zájmu je i studium východních zemí. Sama pocházím z jedné takové země - Kazachstánu, a chtěla bych, aby se v těchto zemích Východu více dbalo na dodržování lidských práv a tedy také práv žen.

Práce je rozvržena do 4 kapitol. První kapitola se jmenuje «Vražda ze cti». V první části kapitoly popisují vymezení pojmu vražda ze cti, dále také to, co je honour related violence a zmiňují se o vraždě ze cti jako o těžké formě domácího násilí. Jsou zde uvedeny různé typy rodin a podle typu je popsáno, jaké rodiny jsou v zóně nejvyššího rizika. V druhé části první kapitoly se pojednává o historii vraždy ze cti a o příkladech náboženských postojů. Je zde popsáno, že se vražda ze cti se objevuje již kolem roku 6000 před naším letopočtem. Jsou zde uvedeny příklady z Římské říše, evropského kontinentu, z Vavilone, z Číny a jiných zemí. Dále jsou zde odkazy na citace z Bible, ze Starého i Nového zákona, kde můžeme vidět její postoj k této problematice.

Ve třetí části první kapitoly je popsán postoj islámu k vraždě ze cti. Zvláště jsou zde popsány příklady z šari'í – její postoj k vraždě ze cti.

Druhá kapitola se nazývá «Vražda ze cti ve 21. století». V první části jsou popsány příklady uskutečněných vražd ze cti v některých zemích Středního východu a Asie – Pákistán a Indie, Sýrie a Afganistán. V druhé části jsou zaznamenány situace, které se odehrály v Evropě, konkrétně v Anglii a Německu.

Ve třetí kapitole se zaměříme na jádro problému. Snažila jsem se zde o vysvětlení toho, jak funguje tradice a její následná deformace, ke které v současné době hojně dochází. Dále jsou zde zmíněna práva a povinnosti žen na Východě z hlediska tradice. Popsala jsem i podstatu problému v Evropě, který je těsně propojen s otázkou integrace imigrantů.

Zkompletovala jsem seznam organizací, které s tímto problémem pracují a zabývají se jím společně s příklady konkrétních projektů.

Uvedla jsem návrh možných řešení na základě toho, co jsem se o tomto problému dozvěděla. Navržené možnosti řešení jsou zvláště pro Východ a pro Evropu. Na doplnění evropského úhlu pohledu uvádíme rozhovor s předsedkyní organizace, která pracuje s imigranty.

Na závěr své práce jsem se pokusila o vypracování projektu, který by dle mého mohl s řešením problému vražd ze cti pomoci. Východiskem k jeho vytvoření byla analýza problému a projektu, který v této oblasti již funguje.

Při psaní práce jsem narážela na množství problémů, především z oblasti zdrojů. Existuje velmi malé množství odborné literatury, proto jsem informace čerpala především z médií a projektů neziskových organizací, kde pracuji.

Vražda ze cti

1.1 Co je vražda ze cti

Vražda ze cti je nejzávažnější formou tzv. *násilí páchaného ze cti* (z anglického ustáleného spojení „*honor related violence*“).

Jako vražda ze cti se označuje záměrné usmrcení člena sociální skupiny (například rodiny nebo kmene), který svým jednáním poškodil podle názoru ostatních čest této skupiny.

Honor related violence je specifickou formu domácího násilí. Od ostatních druhů domácího násilí se liší tím, že vychází z konceptu kolektivní cti.

Honor related violence je násilí, jehož cílem je zachování cti rodiny či jiného společenství. Mezi jeho formy patří násilné manželství, znásilnění a ostatní formy násilí a týrání fyzické, psychické, sexuální, sociální a ekonomické povahy. Historicky i v současnosti je nejčastějším cílem kontrola sexuality ženy. Dochází k tomu především ve velkých rodinných klanech, kde platí jasná pravidla a jakákoliv odchylka od těchto norem se považuje za zostuzující pro celou rodinu. V podobných rodinách (sociálních jednotkách) představuje čest jednu z nejdůležitějších hodnot v životě a její ohrožení, narušení nebo ignorování vyžaduje extrémní trest.

I dnes se ještě setkáváme s rodinami více nebo méně kolektivního typu, ve kterých k vraždám ze cti častěji dochází, ale neznamená to, že by k nim docházelo výlučně tam.

Charakteristické znaky kolektivní rodiny:

- Rodina rozhoduje o tom, co je nejlepší pro každého člena rodiny.
- Každý člen rodiny má svoji přesně vymezenou roli.
- Role každého člena rodiny záleží na ostatních členech rodiny – role plní konkrétní funkci a nemůže existovat bez vztahu k rodině.
- Kolektivní rodiny mají většinou genderovou a věkovou hierarchii, která je přesně vymezená.
- V patriarchálních rodinách většinou rozhodují muži, o rozhodnutí se nediskutuje.

Charakteristické znaky moderní (individualistické) rodiny:

- Každý člen rodiny se rozhoduje sám za sebe (ale ne vždy zcela sám, rodina poskytuje podporu).
- Společnost je vnímána jako demokratický objekt, kde každý má shodná práva a možnost vyjádřit svůj názor.
- Role každého jedince nemusí být vymezena.
- Rodina nemusí být úzce propojena. Může se stát, že člen rodiny se cítí izolován ve svých rozhodnutích.

Samozřejmě existují rodiny smíšeného typu a hranice není napříč popsáním spektrem vždy zcela jasná.

V kolektivních rodinách vidíme, že rodina určuje jedinci, co je pro něho nejlepší. Pokud se pak jedinec chce rozhodovat nezávisle, tak jedná proti tradici rodiny a vystavuje se tak nebezpečí odmítavého až represivního postoje ostatních členů.

Samozřejmě ne ve všech kolektivních rodinách dochází v konfliktních situacích k násilnému řešení, či dokonce vraždě ze cti. V rodinách, kde je to běžné a často se děje výše definované „honor related violence“ pak může snadno dojít i k vraždě ze cti.

„Vražda ze cti je úmyslně spáchaná nebo zamýšlená vražda, která je prováděna převážně muži na ženách v kontextu patriarchální rodiny nebo patriarchální společnosti s cílem obnovení cti rodiny z pohledu pachatele. Pachatel vnímá ztrátu cti na základě ženského chování především v sexuální a erotické oblasti v širokém smyslu. Zabití za toto porušení normy je dle pachatele legitimní a je formou «samostatného trestu». Krví se obnovuje čest rodiny.“¹

Vražda ze cti označuje usmrcení rodinného příslušníka, který jednal proti vůli rodiny, s cílem zachránit čest poškozené rodiny. Obětí může být osoba jakéhokoliv věku a pohlaví. Avšak většinou se jedná o mladé ženy, což má několik různých příčin.

Častý je případ, kdy se mladá dívka odmítá provdat za muže, kterého jí vybrala rodina, a vybírá si svého manžela sama. Další příčinou bývá znásilnění ženy. Jsou známy případy, kdy je vražda ze cti spáchána vůči ženě, která se stala obětí znásilnění. Z pohledu rodiny nese žena vinu za to, že byla znásilněna, protože muže k činu nejspíše sama vyprovokovala.

Existují i takové případy, kdy je z titulu vraždy ze cti usmrcena nevdaná žena, kterou viděli mluvit s cizím mužem, nebo když byla oblečena v nevhodném (myšleno v provokativním) oblečení a ukázala se tak na veřejnosti.

¹ OBERWITTLER, Dietrich, KASSEL, Julia. Honour Killings in Germany (Executive Summary): Executive Summary [online]. [cit. 2015-09-28]. Dostupné z: https://www.mpicc.de/files/pdf1/honourkillingsgermany_execsummary.pdf

Způsoby vykonání trestu (vraždy) jsou různé. Častý je případ, kdy zabije provinivší se ženu otec, bratr nebo manžel, nebo je vražda spáchána celou vesnicí pro zvýraznění trestu a odrazení od podobných „prohřešků“. Nejčastější formou kolektivní vraždy je poprava ukamenováním.

„Poprava ukamenováním je způsob vykonání trestu smrti, při němž dav hází kameny na spoutanou oběť. Jelikož při ukamenování prakticky nelze označit osobu, která smrt zapříčinila, bývá tento způsob popravy aplikován jako lynčování – kamenující jsou si vědomi své nepostizitelnosti.

V zemích, kde se trest smrti ukamenováním využívá, existuje často nařízení omezující velikost kamenů, aby oběť nezemřela příliš brzy. Příčina smrti závisí na místě zásahu, může jí být například zranění mozku, nedostatečné dýchání, popř. kombinace různých zranění (vnitřní krvácení apod.). Ukamenování se dodnes používá např. v Saúdské Arábii, Súdánu a Somálsku.“

2

Filozofie vraždy ze cti je následující: „Život bez cti, není život.“ Aby se čest rodiny zachovala, musí rodina zabít ženu, která se v očích společnosti provinila.

Jak už jsem zmínila, vraždy tohoto typu se stávají zejména v menších vesnicích zemí Středního východu (např. Afganistánu, Sýrii a Turecku), ale současně se objevuje i hodně podobných případů mezi imigranty z těchto oblastí usazenými v Evropě, např. v Německu, Velké Británii, Nizozemsku a jinde.

Dle údajů BBC se každoročně objeví až 5000 případů (!) vražd ze cti.³

Mnoho lidí se domnívá, že tradice vraždy ze cti má původ v islámu, ale není to tak. Tradice vraždy ze cti pochází z kmenových tradic dřívějších kultur. Objevila se ještě před vznikem islámu.

Podle Dietricha Oberwittlera a Julie Kasseltové islám hraje důležitou roli ve veřejných diskuzích o otázkách týkajících se vraždy ze cti. Vražda ze cti je před islámskou kmenovou tradicí a tento mimosoudní trest není součástí zákona šaría. Vraždy ze cti se stávaly i uvnitř křesťanských menšin arabských zemí, stejně jako v komunitách Sikhů v Indii. Avšak některé interpretace islámského zákona, zvláště těch částí, které podporují legitimitu fyzického násilí vůči ženám, které se provinily navázáním před a pomanželských sexuálních vztahů, umožňují

² Poprava ukamenováním. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2015-10-2]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Poprava_ukamenov%C3%A1n%C3%ADm

³ OBERWITTLER, Dietrich, KASSELT, Julia. Honor Killings. In: Gartner, R. & McCarthy, B. (eds.): *The Oxford Handbook on Gender, Sex, and Crime*. Oxford: Oxford University Press 2011. S. 653.

použit bičování nebo ukamenování jako náboženský trest a mohou tak vytvořit půdu pro vraždu ze cti jako legitimní prostředek trestu.⁴

Z výše uvedeného vyplývá, že islám sám o sobě nepodporuje vraždu ze cti. Avšak různé interpretace islámského zákona šaría, ke kterým se hlásí některé skupiny muslimů, umožňují tuto metodu trestu používat a jedná se z jejich pohledu o jednání, které je v souladu s vírou. Podobných skupin je poměrně mnoho, některé z nich se ani k islámu nehlásí a pouze využívají interpretace jeho zákona k ospravedlnění svého chování a tedy i vraždy ze cti.

1.2 Pohled do historie, příklady vlivu náboženství a nestarších textů

Vražda ze cti se objevuje v různých kulturách po celém světě. První zmínky se datují do dob dávno před naším letopočtem. Většina dnešních národů má svůj počátek a kořeny v oblastech dnešní Indie, Střední Asie a v jejich kulturách. Díky stěhování národů, pozdější kolonizaci a migraci prvky těchto kultur pronikly téměř do všech částí světa. Na území Střední Asie, ale i jinde, se u mnohých národů do dnešních dnů toto dědictví projevuje velmi silně. Společnost nebo její části se řídí poselstvím tisíce let starých posvátných spisů. Příkladem mohou být staroindické védy (véda = poznání) i jiné texty.

Védská společnost se opírala se o princip „dharma“ – povinnosti, přirozenosti toho, co je nedílnou součástí daného objektu (například dharmou soli je slaná chuť – bez slané chuti by to už nebyla sůl). Tato společnost fungovala na základě tzv. varnášrama dharmy. Byla přirozeně rozdělena do čtyř společenských vrstev (varna) a čtyř duchovních stavů (ašram). Společenské vrstvy (varny) tvořili intelektuálové (bráhmanové), vládcové a strážci pořádku (kšatrijové), obchodníci a pěstitelé (vajšové) a nakonec kvalifikovaní pracovníci (šúdrové). Na základě duchovní zralosti a zkušeností se společnost dělila na čtyři ašramy – studenti žijící v celibátu (brahmačari), hospodáři žijící rodinným životem (grihastové), lidé, kteří vychovali děti a odešli do ústraní (vānaprastové) a putující odříkaví mniši (sanjásini). To, do které varny a ašramu člověk patřil, určovalo jeho charakterové vlastnosti, hodnoty, talent, schopnosti a zkušenosti.

Příslušnost k dané varně a ašramu určovala povinnosti, které má člen společnosti plnit. Díky tomu, že každý plnil své předepsané povinnosti (dharmu), byla automaticky dodržována všechna práva členů společnosti. Úkolem lidského zrození je podle véd prostřednictvím plnění předepsaných povinností realizovat svůj vztah s Bohem, rozvinout k němu přirozenou lásku a tím se zbavit koloběhu opakovaného zrození a smrti. V systému varnášrama dharmy je všechno podřízeno tomuto hlavnímu cíli lidského života.

⁴ Ibid. S. 654.

Védy obsahují poznání ze všech sfér lidské činnosti. Rozdílně chápou i postavení a povinnosti různých pohlaví. Žena má devětkrát silnější emocionální prožitky než muž a to je jeden (ne jediný) z hlavních důvodů, proč by jí měla být poskytována ochrana v průběhu celého života. Ochrana nejen před vnějším nebezpečím, ale i před její vlastní myslí. To znamenalo nevystavovat jí stresovým situacím, vždy jí naslouchat (nepřerušovat jí, dokud sama nepřestane mluvit), dát jí možnost v každé situaci říct svůj názor a přitom nést odpovědnost za svá rozhodnutí. To bylo dokonce důležitější než materiální zajištění. Proto, tvrdí védy, pro ženu je nejdůležitější cítit se v bezpečí (jak fyzicky, tak psychicky), cítit vděčnost za to, co dělá pro druhé a cítit svoji užitečnost, být součástí celku. Když je žena spokojená, její ochránce (v dětství otec nebo bratr, v dospělosti manžel, ve stáří starší syn) se stává úspěšným, protože spokojenost žen je to nejsilnější požehnání. Žena byla ve védské společnosti velkým požehnáním a tak se k ní i všichni chovali. Když se narodila dcera, oslavovalo se několik týdnů, protože to znamenalo, že do domu přišla dokonalá živá bytost. Védy tvrdí, že ženy získávají plně rozvinuté charakterové vlastnosti už při narození, zatímco muži je musí získat vlastním úsilím – prací, tréninkem a zodpovědností. Povinností rodičů bylo dokonalost ženského zrození ochraňovat před tím, aby mu někdo neublížil. Výchova a učení dívek probíhaly v rodině. Tam získala dívka vše potřebné pro to, aby mohla po celý život dokonale plnit své předepsané povinnosti. V té době rodina představovala klan – několik generací v jednom velkém domě. Díky tomu měly dívky možnost vidět, jak se správně chovat ke starším, rovným, i k mladším členům společnosti. Naproti tomu chlapci byli posíláni od pěti let do školy, kde se v celibátu věnovali rozvoji charakterových vlastností a získávali poznání.

Když dosáhli požadovaného věku a úrovně poznání, byla jim dána možnost oženit se, nebo přijmout odříkavý způsob života. Výběr správného partnera pro manželství neprobíhal na základě vnějších sympatií, ale na základě doporučení starších, kteří měli přirozenou autoritu díky svému dokonalému charakteru a svému dokonalému následování povinností. Kdo sám nebyl dokonalý, neměl právo do ničeho zasahovat, jeho chápání věcí bylo nedokonalé. Obvykle se bral zřetel na názor astrologa, duchovního učitele a shromáždění svatých mudrců (pančajat).

Rozhodnutí přijímal každý sám za sebe, ale obvykle si všichni uvědomovali vážnost rozhodnutí, a protože důvěřovali zkušenostem a moudrosti autorit, neměli důvod výběr měnit. Ve védské společnosti neexistoval rozvod. Manželé mohli žít odloučeně, což bylo přirozené od životního stádia vanaprastů, kteří po splnění rodinných povinností zasvětili svůj život duchovnímu rozvoji. V případě, že manžel nezajistil svojí ženě syna, který by se o ni ve stáří postaral, neměl právo odejít do ústraní a bylo jeho povinností ochraňovat svoji ženu.

Žena byla povinna plnit své povinnosti manželky a matky. Kdo neplnil svoje povinnosti (muže nebo ženy), mohl být odsouzen k různým trestům, i k trestu smrti. Důvodem bylo, aby nesloužil jako negativní příklad pro ostatní. Za jeden a tentýž přestupek byly různé tresty podle toho, k jaké varně a ašramu člověk patřil. Čím vyšší bylo u člověka postavení a odpovědnost, tím tvrdší byl trest. Védy tvrdí: „*Skutečně moudrý člověk nevidí žádnou nutnost jednat, ale nevidí také nutnost se činnosti vzdát. Jedná jen z povinnosti a netouží po výsledcích. Tak nakonec dosáhne Nejvyššího. Stanoví také správný příklad pro ostatní, neboť cokoliv dělá Velký člověk, budou obyčejní lidé vždy následovat.*“⁵

S postupnou dominancí mužů ve společnosti docházelo i k posunu mezi postavením žen a mužů. Zákony, ve kterých je násilí na ženách podporováno a ve kterých je potlačena sexuální autonomie jednotlivce, se objevují už v Asyrských zákonících 6000 let před Kristem, zmínky lze najít i v Chammurapiho zákoníku.

Ve Starém Zákoně jsou na mnoha místech popsány situace, kdy žena, někdy i muž, mají být potrestáni za cizoložství.

Phineas zabije muže a ženu v chrámě, protože se vzali navzdory tomu, že byli příslušníci různých rasových skupin. Tato vražda pomáhá zastavit mor a garantuje kněžství (svatost) pro celý rod.

Například v knize Leviticus (3. kniha Mojžíšova), v kapitole 20., verši 10. je napsáno: „*Kdo se dopustí cizoložství s ženou někoho jiného, kdo cizoloží s ženou svého bližního, musí zemřít, cizoložník i cizoložnice.*“⁶

V další kapitole této knihy, která se týká kněží, je psáno: „*Když se dcera některého kněze znesvětila smilstvem, znesvětila svého otce; bude upálena.*“⁷

To znamená, že čest dcery má přímý vliv také na čest jejího otce a navrátit čest otci lze pouze zničením viníka, tedy vraždou dcery. Je důležité vidět onen jemný rozdíl – dcera nemá být pouze *zabita*, ale *spálena*. Vada na cti kněze nezmizí, dokud nezmizí ze světa i její původce (dcera). Ukamenování by sice zabilo dceru, ale neočistilo by čest jejího otce. Ve 31. kapitole knihy Numeri se uvádí: „*Vše, co snese oheň, přepálíte ohněm a bude to čisté; musí se to však očistit od hříchu také očistnou vodou. Všechno, co nesnese oheň, properete vodou.*“⁸

⁵ A. Č. BHAKTIVÉDANTA SWAMI PRABHUPÁDA, *Bhagavadgíta taková, jaká je: s původními sanskrtskými texty, přepisem do latinského písma, českými synonymy, překlady a podrobnými výklady*. Praha: Bhaktivedanta Book Trust, c1991, xiv, 4. kapitola. ISBN 80-900098-1-6.

⁶ Lv 20,10.

⁷ Lv 21,9.

⁸ Nu 31,23.

Zcela odlišně se k problému vraždy ze cti staví křesťanství. I když vychází a respektuje Starý zákon, pro postoj křesťanů k vraždám ze cti je klíčový Ježíšův příběh s cizoložnou ženou z 8. kapitoly Janova evangelia:

„Na úsvitě přišel opět do chrámu a všechen lid se k němu shromažďoval. On se posadil a učil je. Tu k němu zákoníci a farizeové přivedou ženu přistiženou při cizoložství; postaví ji doprostřed a řeknou mu: „Mistře, tato žena byla přistižena při činu jako cizoložnice. V zákoně nám Mojžíš přikázal takové kamenovat. Co říkáš ty?“ Tou otázkou ho zkoušeli, aby ho mohli obžalovat. Ježíš se sklonil a psal prstem po zemi. Když však na něj nepřestávali naléhat, zvedl se a řekl: „Kdo z vás je bez hříchu, první hod’ na ni kamenem!“ A opět se sklonil a psal po zemi. Když to uslyšeli, vytráceli se jeden po druhém, starší nejprve, až zůstal sám s tou ženou, která stála před ním. Ježíš se zvedl a řekl jí: „Ženo, kde jsou ti, kdo na tebe žalovali? Nikdo tě neodsoudil?“ Ona řekla: „Nikdo, Pane.“ Ježíš řekl: „Ani já tě neodsuzuji. Jdi a už nehřeš!“⁹

Základní myšlenkou uvedené pasáže je: Na zemi neexistuje člověk, který by nehřešil a tak nikdo nemá právo soudit druhé. Ani když se žena dopustila něčeho, co omezovalo práva (čest) jiných lidí, nemá nikdo oprávnění k takovému činu jako je vražda ze cti. Kdo má právo ji soudit?

Když se podíváme na zákony Římské říše, zjistíme, že podle římské tradice měli otcové odpovědnost za život celé rodiny. Pokud muž nejednal a neudělal nic se svou příbuznou, která porušila zákony sexuálního života, pak byl pronásledován svými vrstevníky.¹⁰

Ve středověké Albánii existoval kodex nazývaný Kanun od Leke Dukagini. Ten povoloval uchýlení se k vraždě ze cti vůči ženám, které se provinily cizoložstvím. Ještě dosud má vliv na morálku a zákony současné Albánie.¹¹

S vraždou ze cti se setkáváme i v náboženské tradici sikhismu od 15. století n. l. Guru Robin Singh, který je v současnosti významnou postavou tohoto náboženství, mnohokrát vyzýval k zastavení vražd ze cti. Říká: „Každý, kdo přijímá jídlo od toho, kdo zabil svoji dceru, zemře neosvobozený“.¹² Přesto vražda ze cti zůstává v Indii dosud závažným problémem.

Další svědectví o vraždách ze cti pochází ze Švýcarska. Za života Jana Kalvína (1509-1564) v Ženevě musely být ženy usvědčené z cizoložství utopeny v řece Rhoně.¹³

Během vlády dynastie Čching (1644-1911) v Číně měli otcové a manželé právo zabít svoji dceru či manželky, které je zostudily.

⁹ J 8, 2-11.

¹⁰ Honor killing. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2015-10-29]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Honor_killing

¹¹ Ibid.

¹² Ibid.

¹³ Ibid.

Porušování práv žen souvisejících se cti, například výměna žen pro kompenzaci špatné situace mužských příbuzných a nebo levirátní zákony, kdy se vdova musí vdát za bratra svého zesnulého manžela, najdeme v historii celé subsaharské Afriky.

Vraždy ze cti byly zaznamenány také v historii jižního Středomoří, včetně Řecka, Španělska a Itálie. S pozůstatky se setkáváme i v moderní době. (Známé jsou případy krevní msty na Sicílii.) Část zákona, která povolovala vraždu ze cti, zůstávala v italském právu až do roku 1980. Byla odstraněna až díky protestům v rámci feministické kampaně.¹⁴

Vražda ze cti nemá tedy původ a neuskutečňuje se jen v zemích vyznávajících islám, ale od dávných dob v různých oblastech světa. Kořeny tohoto jednání jsou hluboce zapuštěny v historii lidstva.

1.3 Islám a vražda ze cti

Islám je učení a náboženství, které více než jiná trvá na svých tradicích. Vzhledem k historickému vývoji islám neprošel zásadnější reformou. V islámském zákoně šaría najdeme několik zmínek týkajících se vraždy ze cti. Šaría je systém islámského náboženského práva. Znamená doslova „prošlapaná cesta nebo stezka ke zdroji vody“. Šaría není sekulární právní systém, primárně dává věřícímu návod, jak žít podle islámu. Zabývá se vztahem člověka k Bohu a vztahem člověka k člověku. Až sekundárně začaly na základě potřeby chalífátu vznikat právní odvětví regulující vztah člověka a společnosti, jako je například trestní právo.¹⁵

V zákoně Šaría najdeme pojem radžm. Ten znamená trest bičování nebo ukamenování za manželskou nevěru. Celý proces probíhá tak, že skupina lidí kamenuje (vrhá kameny) na spoutaného člověka, dokud nezemře, Trest musí být nařízen, což je důležitou a nutnou podmínkou. Vydat takové nařízení může jen zvláštní šarijský soudce. Další nutnou podmínkou je také příčetnost a psychické zdraví obviněného.

K tomu, aby byla vina člověka dokázána, musí existovat buď čtyři svědci, nebo je daný člověk čtyřikrát nezávisle obviněn z udržování mimomanželských vztahů.

S ohledem na obtížné naplnění těchto podmínek se radžm prováděl a provádí podle stanovených pravidel jen zřídka. Hlavně kvůli nedostatku svědků.

¹⁴ Historical Overwiev. *Honour based violence awareness network* [online]. [cit. 2014-12-29]. Dostupné z: <http://hbv-awareness.com/history/>

¹⁵ Šaría. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2015-10-29].

Vraždy ukamenováním, které se uskutečňují v současné době, mají s vraždou ze cti podle práva šaría málo společného. Předepsaná pravidla se nedodržují a rozhodnutí o ukamenování činí otec, bratr nebo manžel a to běžně bez přítomnosti soudce a svědků. Často se ale na radžm odkazuje a vraždy ze cti se tak ospravedlňují.

Podle zákona šaría by se měl radžm uplatňovat nejen vůči ženám, ale také mužům. Zatím však dochází pouze k ukamenování žen a to i v situacích, kdy je žena znásilněna. V tom případě bude ukamenována opět jen ona a ne viník (muž-násilník).

Stále zůstává otázkou, zda smrt ukamenováním byla popsána v původním znění Koránu nebo až později, kdy docházelo k úpravě posvátného písma.

Řada muslimských i dalších odborníků zabývajících se Koránem věří verzi, že předepsaným trestem za cizoložství bylo ukamenování obou viníků. Tradice ale praví, že chalífa Umar naprosto jistě tvrdil, že verše s takovým zněním byly v Koránu a že je sám slyšel, nakonec byl přesvědčen o vlastním omylu poté, co se nic v podobném duchu v zachovaném materiálu nenalezlo. Podle obsahu by podobný příkaz spadal do súry 24, ale tam by byl zase v rozporu s veršem číslo 2, který předpisuje za podobné provinění rány bičem.

Otázka o původu «verše o ukamenování» v knize Koránu není s konečnou platností vyřešena. Je těžké si představit, že by si podobnou historku tak závažného obsahu někdo vymyslel a to bez nějakého skutečného podkladu. Na druhé straně je záhadou, proč nebyla do Koránu zařazena.¹⁶

Dalším činem, za který Korán předepisuje potrestání, je cizoložství, pokládané za jeden z nejtěžších hříchů. Podle súry 24:2 mají oba provinilí dostat sto ran bičem a žádný z nich už nemůže vstoupit do manželství s věřícím či ctnostným člověkem. Korán vyžaduje, aby provinění bylo dokázáno čtyřmi svědky, což značně ztěžuje, ne-li znemožňuje usvědčení (4:19-20); k ochraně ženy před křivým nařčením slouží i verše 24:4-9, takže v praxi málokdy došlo k potrestání bičováním nebo kamenováním.¹⁷

Není tak jasně dokázáno, že ukamenování pochází z učení islámu. Naopak, je vysoce pravděpodobné, že bylo převzato z dřívějších kultur. Zároveň je třeba vzít v úvahu, že základní náboženské texty byly v různých dobách, dnešek nevyjímaje, různým způsobem interpretovány, náhodně, či záměrně zkreslovány a zneužívány.

¹⁶ *Vznešený Korán* [online]. Praha: Odeon, 1972 [cit. 2015-10-28]. Překlad Ivan Hrbek. Dostupné z: www.vzdelavaci-institut.info/?q=system/files/Koran.pdf

¹⁷ *Vznešený Korán* [online]. Praha: Odeon, 1972 [cit. 2015-10-28]. Překlad Ivan Hrbek. S. 208. Dostupné z: www.vzdelavaci-institut.info/?q=system/files/Koran.pdf

2. Vraždy ze cti ve 21. století

2.1 Příklady uskutečněných vražd ze cti v některých zemích Středního Východu a Asie.

Pákistán, Indie

Pákistán a Indie jsou země, kde se vraždy ze cti vyskytují nejčastěji. Podle oficiální statistiky organizace Honour based violence awarness network je každý rok v Pákistánu řešeno zhruba 1000 případů vraždy ze cti. Je to jedna pětina případů z celého světa. V Indii je to taktéž zhruba 1000 případů ročně.

V obou zemích, jak v Indii, tak i v Pákistánu, představují neformální soudní systémy hrozbu pro ženy. Obzvláště v regionech, kde je slabá dovolatelnost práva. Pro lidi žijící ve venkovských komunitách je justiční aparát nedostupný. Tribal jirga (shromáždění kmenových náčelníků) nebo kasty pannchayat (kastovní obecní rada) mohou nařídít vraždu ze cti v rámci rodinných sporů. Taková „soudní“ rozhodnutí mohou vyžadovat smrt žen, nebo v některých případech odškodnění manželstvím, kdy jsou mladé dívky nebo ženy nuceny k manželství, aby se vyřešily rodinné spory.¹⁸

Jirga je tradiční shromáždění vůdců nebo náčelníků, kteří rozhodují na základě konsensu a v souladu s učením islámu. Jirga je starší než moderní soudní systémy a zákony. Je určen k urovnání sporů mezi kmeny Paštun (historický název pro Afghánce), v menší míře se užívá i u jiných blízkých skupin, které byly ovlivněny Paštuny. Jeho hlavním úkolem bylo zabránit kmenové válce. Většina jirgas jsou prováděny v Afghánistánu, ale i mezi paštunskými kmeny v sousedním Pákistánu, a to zejména ve federálně spravovaných kmenových územích (FATA) a Khyber Pakhtunkhwa (KPK).¹⁹

Pančajat (panchayat) je správní orgán vyskytující se hlavně v Indii, Pákistánu, Bangladéši a Nepálu. Jedná se o nejstarší systém místní samosprávy na indickém subkontinentu. Slovo „panchayat“ znamená „verš, sestava, shromáždění z pěti“. Tradičně se pančajat skládal z pěti moudrých a respektovaných starších, vybraných a přijatých místní komunitou. Tato shromáždění urovnávala spory mezi jednotlivci a vesnicemi. V některých částech Indie byly tradiční pančajaty nahrazeny tak zvanými khap panchayats, nebo kasty panchayats – kastovními pančajaty.

¹⁸ Honour Killings By Region. *Honour based violence awarness network* [online]. [cit. 2015-03-12]. Dostupné z: <http://hbv-awareness.com/regions/>

¹⁹ Jirga. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2015-10-28]. Dostupné z: <https://en.wikipedia.org/wiki/Jirga>

Zatímco do tradičních pančajatů byli vybíráni členové na základě charakterových vlastností, členství v kastovním pančajatu je podmíněno pouze příslušností k dané kastě. Tím často dochází k degradaci systému spravedlnosti na pouhé sledování vlastních zájmů.²⁰

Oba systémy fungují i v současnosti v některých zemích spolu s oficiálním justičním systémem státu.

V Pákistánské kultuře se vražda ze cti jmenuje Karo-Kari. Karo, můžeme přeložit jako - černý muž, Kari – černá žena. Když ženu někdo označil za Kari, rovnalo se to rozsudku smrti.

V každoroční zprávě pákistánské nezávisle komise po lidská práva se uvádí, že v roce 2013 bylo takto zavražděno 913 žen, přičemž 99 z nich bylo nezletilých. Více než 600 žen bylo zabito kvůli nezákonnému vztahu s mužem, kolem dvou set žen bylo zabito kvůli tomu, že si vybíraly manžela samy bez rodičů.²¹

V roce 2014 byl v médiích zveřejněn případ ženy, která byla ukamenována. Pětadvacetiletá Farzana Ikbál byla zabita vlastní rodinou. Důvodem bylo to, že se vdala z lásky. Podle přání rodiny se měla vdát za bratrance, ale odmítla to a vybrala si jiného manžela. Podle názoru rodiny tím poskvřila čest rodiny. Policie zadržela jejího otce. Řekl, že neudělal nic špatného, protože jenom takovým způsobem mohl očistit čest rodiny.²²

V červnu 2014 se v médiích objevil další případ. V Islámábádu se rodina snažila zabít svojí dceru. Tentokrát dívka přežila. Příčinou bylo opět manželství z lásky. Saba Maqsoodová přežila dva výstřely a topení v kanále - podařilo se jí dostat se na břeh a zavolat pomoc. Iničiátory této vraždy ze cti byli otec a bratr. Ani manžel nemohl Sabu zachránit a i on se teď cítí v nebezpečí. I když dívka přežila, je dále stále v nebezpečí. Může se stát, že rodina se o něco podobného pokusí znovu.²³ Místní vláda, stejně jako ve většině zemí, kde se páchají vraždy ze cti, tomu nedokáže zabránit a většinou se o to ani nesnaží.

²⁰ Panchayati raj. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2015-10-28]. Dostupné z: <https://en.wikipedia.org/wiki/Jirga>

²¹ GOSTEV, Alexandr. "Vražda ze cti" v Pákistánu: vic než 1000 za rok. [online]. 2013: 1 [cit. 2015-9-15]. Dostupné z: <http://www.svoboda.org/content/article/24949153.html>

²² Pákistán: vražda ze cti [online]. 2014(1) [cit. 2015-10-27]. Dostupné z: <http://ru.euronews.com/2014/05/28/pakistani-woman-stoned-by-her-family-was-pregnant/>

²³ Pákistánská žena přežila vraždu ze cti [online]. 2014(1) [cit. 2015-09-01]. Dostupné z: <http://www.independent.co.uk/news/world/asia/pakistan-woman-survives-honour-killing-saba-maqsood-shot-twice-and-thrown-in-canal-9498119.html>

Farzanu Ikbalovou a jejího manžela napadlo 27. května před budovou soudu ve východopákistánském Láhauru asi dvacet příbuzných s klacky a cihlami. Ukamenování údajně přihlíželi i policisté, kteří rodině v útoku nijak nebránili.²⁴

V Indii jsou často páčány vraždy ze cti, které vycházejí z porušování zákona kast nebo gotry. Gotra je klan, nebo rodina zahrnující několik generací. Uvnitř gotry jsou všichni bratři a sestry. Když v Indii dva mladí lidé chtějí vstoupit do manželství, rodiny prověřují, jestli nepatří do jedné gotry, když ano – manželství je zakázáno. Manželství mezi představiteli různých kast je taktéž zakázáno. Pančajat přesně kontroluje, zda muž a žena nejsou z jedné gotry nebo z různých kast. To se samozřejmě neděje všude, ale spíše v menších městech a vesnicích, kde jsou ještě dodržovány tradice a kde není moc silný oficiální soudní systém.

V Indii a Pákistánu se teď hodně diskutuje o tématu vražd ze cti. Oficiální systém v Indii se snaží takovým činům aktivně zabránit. V indickém zákoníku dokonce existuje trest smrti pro skupinu lidí, kteří spáchali vraždu ze cti. V Pákistánu je v tomto ohledu větší beztrestnost. I když existuje možnost obrátit se na policii, obvykle je velmi malá šance, že bude někdo potrestán, zvláště pak na malé vesnici.²⁵

Sýrie

V roce 2009 byl změněn článek 548 syrského zákona. Předtím v zákoně nebyl zmíněn žádný trest pro muže, kteří zabil ženu kvůli «nezákonnému sexuálnímu chování». Článek 548 říká, že ten, kdo přistihne svojí ženu nebo někoho z ženských příbuzných při nezákonném sexuálním chování a zabije ji nebo oba, dostane trest, který nemůže být menší než 2 roky odnětí svobody. Článek 192 stanovuje, že soudce se může rozhodnout pro snížení trestu v případě, že zabití bylo provedeno s čestným úmyslem.²⁶

Předtím, než byl zákon změněn, se mezinárodní organizace bojující za práva žen snažily změnit situaci a ovlivnit pozici syrské vlády vůči vraždě ze cti. Když se vláda Sýrie rozhodla situaci změnit, mezinárodní organizace «Human Rights Watch» uvítala toto řešení a prezidentovi Sýrie zaslala otevřený dopis. V dopise navrhuje další možné změny, které budou podporovat rodinu a práva žen.

²⁴ Pákistán řeší ukamenování těhotné ženy. *Lidovky.cz* [online]. 2014, (1) [cit. 2015-09-01]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/pakistan-resi-ukamenovani-tehotne-zeny-pred-soud-pujde-5-pribuznych-1gp-/zpravy-svet.aspx?c=A140706_132302_ln_zahranici_jci

²⁵ Honour Killings By Region. *Honour based violence awareness network* [online]. [cit. 2015-03-12]. Dostupné z: <http://hbv-awareness.com/regions/>

²⁶ WILES, James D. Conceptualising private violence against sexual minorities as gendered violence: an international and comparative law perspective. *Albany Law Review*. [online]. [cit. 2015-03-12]. Dostupné z: <http://www.law-lib.utoronto.ca/fulltext/wile/htmdiana>

Dne 29. března 2006 deník Al- Thawra uveřejnil odhad, ve kterém se uvádí asi 40 vražd ze cti v Sýrii ročně. Nezávislé syrské internetové stránky Women Observatory, které se zabývají diskriminací žen, odhadují, že ve skutečnosti se jedná o zhruba 200 zabití ročně. Pokud je tento údaj správný, každý měsíc je v Sýrii, v zemi s populací přibližně 18 milionů, zabito příbuznými v průměru 16 syrských žen.²⁷

Afganistán

V roce 2013 prožívaly všechny ženy Afganistanu napětí. Ministerstvo spravedlnosti předložilo návrh zákona, díky kterému by mohla být nevěra manželky oficiálně potrestána ukamenováním. Přijetí tohoto zákona by znamenalo, že by se vražda ze cti mohla vykonávat oficiálně. Avšak díky prezidentovi země Chamidovi Karzajovi nebyl tento zákon přijat.

Afganistán je jednou z nejnebezpečnějších zemí pro ženy. Podle organizace Global Rights je kolem 90 % žen v Afganistanu vystaveno fyzickému nebo psychickému násilí. Většinou se to děje uvnitř rodiny.

Politická situace v Afganistanu je složitá a nestabilní. V celé zemi je kolem 14 azylových domů, které jsou skoro jedinou institucí schopnou zachránit ženy před násilím a vraždou ze cti.

Ženy, kterým se podařilo najít útočiště v azylovém domě, mají štěstí, ale ne všem se to daří. Pro většinu není reálné utéct z domu a někde se schovat. Existuje riziko, že část těchto domů bude uzavřena. Financování se omezuje, mezinárodní organizace pomalu z Afganistanu odcházejí. Afgánská vláda nemá peníze, aby azylové domy financovala. Kromě toho, vlivní lidé z Afganistanu se snaží o to, aby byly azylové domy zrušeny.

2.2 Situace v Evropě

Následující tabulka uvádí přehled známých případů vražd ze cti, které se během posledních 15 let staly v různých zemích Evropy. Data byla převzata z Honor Violence Factsheet.²⁸

Datum a místo	Pachatele a země	Příčina, způsob	Oběť (jméno a
---------------	------------------	-----------------	---------------

²⁷ Syria: No Exceptions for 'Honor Killings'. *Human rights watch* [online]. 2009 [cit. 2015-08-28]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/news/2009/07/28/syria-no-exceptions-honor-killings>

²⁸ Honor Violence Factsheet. *Honor diaries* [online]. [cit. 2015-10-28]. Dostupné z: www.honordiaries.com/..//HD-FactSheet-HonorViole.

	původu	zabití	věk)
1999 Anglie	Sharad Naz (bratr), Shakeela Naz (matka). Pákistán	Odmítla rodiči domluvený sňatek, otěhotnela s přítelem. Byla udušena bratrem, držela ji matka.	Rukhsana Naz (19)
2002 Anglie	Abdalla Yones (otec). Irák	Chodila s klukem, který patřil k chistinské tradici. Rodina si myslela, že je příliš «evropská». Otec jí proříznul krk.	Heshu Yones (16)
2003 Anglie	Rafaqat Hussain, (bratranec). Pákistán	Odmítla domluvený sňatek. Byla 22x znásilněna.	Sahjda Bibi (21)
2003 Anglie	Iftikhar Ahmed (otec), Farzana Ahmed (matka). Pákistán	Odmítla domluvený sňatek a rodiče si mysleli, že je příliš evropská.	Shafilea Ahmed (17)
2006 Anglie	Mahmod Mahmod (otec), Ari Mahmod (strýc). Kurdistán	Byla obviněna z toho, že chodí s klukem a že je příliš evropská. Byla znásilněna a udušena.	Banaz Mahmod (20)
2006 Anglie	Azhar Nazir (bratr) a bratranec. Pákistán	Chodila s uprchlíkem z Afganistánu a odmítla domluvený sňatek. Byla 18x znásilněna a byl jí podříznut krk.	Samaira Nazir (25)
2006 Anglie	Shazad Khan (manžel). Pákistán	Chtěla se rozejít. Byla umučena k smrti.	Sabia Rani (19)
2006 Anglie	Mohammed Riaz (manžel). Pákistán	Manžel si myslel, že se stala příliš evropskou.	Caneze Riaz (39)
2006 Anglie	Mohammed Riaz (otec). Pákistán	Byly obviněny z toho, že jsou příliš evropské.	Sayrah Riaz (16) Sophia Riaz (15) Alicia Riaz

			(10) Hannah Riaz (3)
2002 Švédsko	Rahmi Sahindal (otec). Turecko	Odmítla domluvený sňatek, chodila s klukem, který nepatřil do islámské kultury, chtěla jít studovat na vysokou školu a dál pracovat. Byla zastřelena otcem.	Fadime Sahindal (32)
2005 Švédsko	Raooif Ataei (matka), Leyla Ataei (otecova přítelkyně). Afghanistan	Chodil s jejich dcerou proti jejich vůli. Byl zalit horkým máslem a mučen.	Abbas Rezai (20)
2012 Švédsko	Majed Aydin (bratr). Kurdistan	Chtěla utéct před domluveným sňatkem. Bratr ji zbil.	Maria Barim Aydin (19)
2002 Francie	Spolužáci. Alžírsko	Spolužáci si mysleli, že je příliš evropská. Byla znásilněna, mučena a spálena.	Sohane Benziane (17)
2002 Norsko	Nasruddin Shamsi, (manžel). Afghanistan	Chtěla se rozvést s manželem. Manžel ji zastřelil.	Anooshe Sediq Ghulam (22)
2005 Nemecko	Bratr. Turecko	Odmítla domluvený sňatek a odmítla nosit na hlavě šátek. Byla zastřelena	Hatin Surucu (23)
2006 Německo	Kazim Mahmud (manžel). Kurdistan	Chtěla se rozvést s manželem. Kazim ji pořezal a hodil do ohně.	Sazan Bajez Abdullah (24)
2008 Německo	Ahmad Obeidi (bratr). Afghanistan	Rodina si myslela že chce příliš svobody a je příliš evropská. Byla zastřelena	Morsal Obeidi (16)

2009 Německo	Yusif Semin (otec) / Turecko	Odmítla domluvený sňatek a rodina si myslela, že je příliš evropská. Byla udušena.	Gülsüm Semin (20)
2012 Německo	Osman Özmen (bratr). Kurdistan	Byla příliš evropska, chodila s evropským klukem. Zastřelil jí.	Arzu Özmen (přejmenována Emily Ostermann)
2006 Dánsko	Akhtar Khan (bratr), Ghulum Abbas (otec). Pákistan	Její rodině se nelíbil její přítel, proto byla zastřelena.	Ghazala Khan (18)
2006 Itálie	Mohammed Saleem (otec). Pákistan	Otec si myslel, že nectí pákistanskou kulturu. Dokonce se rozvedla, tím nerespektuje svoji rodinu. Byla umučena	Hina Saleem (20)
2010 Itálie	El Ketaoui Dafani (otec). Maroko	Otec ji zaříznul, protože byla příliš evropská a chodila s klukem z Itálie.	Sanaa Dafani (18)
2007 Belgie	Mudusar Sheikh (bratr). Pákistán Matka, sestra a otec byli taky odsouzeni, protože se podíleli na vraždě.	Odmítla domluvený sňatek a začala chodit s Belgičanem. Byla zastřelena.	Sadia Sheikh (20)
2011 Švýcarsko	Scheragha R (otec). Pákistan	Utekla z domova, byla příliš evropská. Otec ji 19x sekl sekerou.	Swera R (16)

Vražda ze cti v Anglii

Podle statistiky je každý rok v Anglii spácháno 12 vražd ze cti. Většinou se to stává v rodinách, které pocházejí z jižní Asie a Středního východu. Jeden z nejznámějších případů se stal v roce 2006 slečně pocházející ze Sýrie. Jmenovala se Banaz Mahmud. Byla zabita otcem a strýcem. Banaz byla vdaná, ale nebyla ve vztahu spokojená a rozešla se s manželem. Pak začala nový vztah, ale její rodině se to nelíbilo. Otec a strýc Banaz znásilnili a potom ji uškrtili. Její tělo

schovali v kufru, který pak odnesli a zakopali za Birminghamem. Následně policie našla tělo. Později se ukázalo, že před tím, než byla Banaz zabita, kontaktovala policii, ale ta nevěnovala pozornost její prosbě o pomoc.

Podle BBC je v Anglii v rámci prevence vraždy ze cti a ochrany lidských práv poskytována pomoc ženám, jejichž rodiny je nutí do konkrétního manželství proti jejich vůli. V listopadu 2008 byla v Anglii, Walsu a v Severním Irsku přijata série zákonů k prevenci manželství z donucení. Pokud někdo nutí osobu k manželství, může být odsouzen k trestu odnětí svobody na dobu do dvou let. První rok platnosti těchto zákonů bylo zachráněno 86 žen. Ale žádný zákon nedokáže ochránit stoprocentně. Hodně potenciálních obětí nechce, aby jejich rodinní příslušníci měli problémy se zákonem, a proto se na policii neobracejí.

V roce 2003 se stal další případ, který byl zveřejněn v médiích. Sedmnáctiletá Shafilea Ahmed, původem z Pákistánu, byla zabita svými rodiči v přítomnosti svých bratrů a sester. Příčinou bylo to, že se Shafilie stala příliš „evropská“ a odmítla se vdát za muže, kterého pro ni vybrali rodiče. Vražda se stala v roce 2003, tělo dívky bylo nalezeno o rok později a rodiče byli uvězněni až v roce 2010. Policii pomohla jejich druhá dcera, která přiznala, že viděla, jak rodiče zabili Shafilii. Rodiče byli odsouzeni na doživotní odnětí svobody s možností propuštění za 25 let. Případ vyvolal protesty ze strany mnoha neziskových organizací a vedl k zahájení řady projektů a kampaní za práva žen. Ve Velké Británii je jednou z nejznámějších organizací Karma Nirvana, která podporuje oběti nuceného manželství a oběti násilí v rodinách, spojeného se cti.

Vražda ze cti v Německu

V Německu jsou v poslední době vraždy ze cti časté. Německo je dlouhodobě cílovou destinací velkého počtu emigrantů z východu. Organizace Max Planck Institute for Foreign and International Criminal Law provedla v Německu výzkum, jehož cílem bylo analyzovat vraždy ze cti za období 1996-2005. Výzkum dává velmi dobrý obraz o situaci v této oblasti. Podle výzkumu bylo v Německu ve sledovaném období každý rok spácháno v průměru 12 vražd ze cti, z čehož nejméně 3 byly obzvláště brutální. Dvě třetiny případů se staly v rodinách pocházejících z Turecka (Turci a Kurdové). V 90 procentech rodin jde o migranty první generace. Někteří z nich už dlouho žijí v Německu, ale nemají německé občanství. Narodili se v zemích, které jsou v mnoha oblastech s Německem nesrovnatelné. Vyrůstali ve zcela jiných společenských a kulturních podmínkách. V rodinách imigrantů druhé a třetí generace se vražda ze cti nevyskytuje.

Výzkum ukazuje, že většinou je vražda ze cti praktikou v rodinách s nízkou životní úrovní a pachatelé nemají vyšší vzdělání. 66 ze 78 případů bylo řešeno soudní cestou. 87 ze 122 pachatelů bylo uvězněno (32 za úmyslné zabití, 42 za neúmyslné zabití a 13 za pokus o zabití).²⁹

Informace o vraždě ze cti se v německých médiích objevují často. Obvykle je za viníka označováno náboženské hnutí Jezidové. V Německu je druhá nejpočetnější komunita tohoto hnutí na světě (na prvním místě je Irák). Je to náboženství, které je přirovnáváno k islámu, ale k islámu nepatří, je dokonce islámem pronásledováno. Vychází ze zoroastrizmu. Příslušníci Jezidů jsou pod ochranou svých rodin a i když žijí dlouho v Evropě, striktně zachovávají svá pravidla a tradice. Ty jsou obzvláště striktní pro ženy. Nesmí na příklad vstupovat do manželství s osobou jiného vyznání. Německá média píše: „*Když se dívka snaží provdat mimo komunitu, je to vnímáno nejen jako poskvrnění rodinné cti, ale i jako rozchod s náboženstvím a komunitou.*“³⁰

V roce 2011 studentka střední školy, která se jmenovala Arzu, začala chodit s mladíkem, který nepocházel z této komunity. Rodina Arzu byla dobře integrována v německém prostředí, ale tradice a východní mentalita byly zachovávány včetně přísných pravidel pro chování žen.

Když se rodina Arzu dozvěděla, že jejich dcera má „zakázaný vztah“, snažili se jí v tom zabránit použitím násilí. Policie začala rodinu navštěvovat, Arzu utekla z domova a začala bydlet v azylovém domě pro ženy. Tím, že utekla z domu, zavedla své rodině další důvod pro vraždu ze cti. Jednou se Arzu rozhodla přespat místo v azylovém domě u svého přítele, který bydlel nedaleko domu jejich rodičů. Přesto, že ji pracovníci azylového domu varovali, že to není bezpečné. V tu noc 5 bratrů a sestra Arzu unesli. To bylo naposledy, co byla spatřena živá. Jak můžeme vidět, v tom to případě se vraždě snažila zabránit policie i sociální pracovníci, ale kvůli nedisciplinovanosti Arzu byli bezmocní. I když Arzu odešla z domu a přestěhovala se do azylového domu, nemohli jí zachránit.

Jiný případ se stal proto, že dívka z jedné přistěhovalecké rodiny chtěla být sociálně aktivní jako její německé spolužačky. Sousan se přizpůsobila německému způsobu života, ale její rodiče ne. Sousan si přestala rozumět s rodiči, kteří ji nechápali. Otec si začal myslet, že jeho dcera se stala příliš „evropskou“. Rodiče jí začali zakazovat to, co ona chtěla a omezovat její svobodu. Sousan utekla z domova a také začala bydlet v azylovém domě. Otec jí napsal, že se s ní chce sejít a promluvit si. Sociální pracovníci varovali Sousan, aby na schůzku nechodila sama. Místo rozhovoru na Sousan čekala pistole.

²⁹ OBERWITTLER, Dietrich, KASSEL, Julia. Honor Killings. In: Gartner, R. & McCarthy, B. (eds.): The Oxford Handbook on Gender, Sex, and Crime. Oxford: Oxford University Press 2011.

³⁰ Yazidis. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2015-10-30]. Dostupné z: <https://en.wikipedia.org/wiki/Yazidis>

3. Existuje řešení?

3.1 Podstata problému

Zamysleme se více nad tím, proč vlastně někdo vykoná z našeho hlediska tak hrůzný čin? Je to otázka morálky, otázka hodnot, společenského uspořádání a především tradic a jejich role v hodnotovém systému, jejich interpretace. Často jde o interpretaci účelovou, záměrně zkreslenou, deformovanou.

Někdy jde o upřímnou snahu tradice jako moudrost předků následovat a uplatňovat, Bezmezná až fanatická víra v tradice vede k neochotě a strachu z jejich porušení, strach z měnícího se světa. Jde ale o nepochopení podstaty tradice, slepé následování její vnější dobové rituální části.

V některých kulturách je např. zachování cti a jména rodiny to nejdůležitější, je dokonce důležitější než vlastní život i životy členů rodiny. Pro západního moderního člověka je to těžko pochopitelné, barbarské. Nechápeme, jak je možné zabít, obětovat vlastní dítě, člena rodiny. Pro fanatického obránce a vykonavatele tradic je zase nepochopitelné, jak je možné žít bez cti. Jde o konfrontaci dvou různých systémů hodnot. To, co není v souladu s naší každodenní zkušeností, s našimi zvyklostmi, s naším hodnotovým systémem často automaticky odmítáme. Západní moderní člověk odchovaný antickou filosofií, křesťanstvím, osvícenskou reformou, technickou modernizací a dalšími historickými změnami často z neznalosti, pocitu nadřazenosti a lhostejnosti nechápe a automaticky odsuzuje způsob života, hodnoty a tradice lidí jiných kultur.

Je tomu samozřejmě i naopak. I moderní lidé na Západě často žijí uvěznění ve svých předsudcích a stereotypch a všechno cizí považují za „špatné“, ohrožující. Dlouhodobým řešením je pouze vzájemné pochopení, které ale vyžaduje snahu pochopit, toleranci a především trpělivost. To neznamená, že nebudeme se vši razancí hájit naše hodnoty a bránit porušování právních norem tam, kde k tomu dochází. Vražda ze cti, je nepochybně v našem právním systému trestným činem a musí být trestána.

V oblasti prevence a v předávání našich hodnot a kulturních zásad ale můžeme dosáhnout úspěchu jen v tom případě, kdy se budeme snažit pochopit, konfrontovat, ne hodnotit a soudit, ale hledat podstatu problému, naslouchat a učit se jeden od druhého. Abychom mohli účinně předcházet zločinům ze cti, je nevyhnutné pochopit myšlení a hodnotový žebříček člověka, který je schopný takového činu.

Mnohé dnes uplatňované tradice východních kultur jsou nepochopeným odkazem dávné minulosti. Můžeme také pozorovat, jak dochází k degradaci a zkreslování zásad a hodnot v průběhu času, pokud se nerespektují všechny složky společenského vývoje a vnitřní (ne pouze vnější – rituální forma) idea tradic. Jinak dochází k zásadnímu rozporu mezi smyslem a uplatněním v praxi. Člověk pod záminkou něčeho „svatého“ může udělat ten nejohavnější čin, který omlouvá například tím, že hájil čest rodiny nebo jinou hodnotu. Může jít o formu zbavení se zodpovědnosti. Pokud byla např. dívka znásilněna, je možné, že ji její rodina (otec, bratři) dostatečně nechránili a tak z hlediska tradic selhali. Místo, aby přiznali svojí chybu, potrestají oběť. Při tom ne její čest nebo čest rodiny, ale jejich vlastní je poskvrněná. Neexistuje žádné svaté písmo, které by schvalovalo vraždu – obzvláště toho, kdo nám byl svěřen pod ochranu.

V mnoha zemích, kde se takový postup dodnes uplatňuje a schvaluje, katastrofálně chybí vzdělanost a smysl pro zodpovědnost, což je živnou půdou pro fanatismus a extremismus. Nepochopení vlastních povinností, závislost na názoru okolí („jen aby na něj sousedé neukazovali prstem“), nedostatek odvahy mít a prosadit vlastní názor, řídit se vlastním citem a další faktory vedou k tomu, že člověk je schopen zabít živou bytost, kterou má povinnost chránit. Naopak některé nežádoucí prvky a zvyky západní civilizace jako je ničení přírody, důraz na konzum, degradace rodiny, závislosti na omamných látkách a další jsou přejímány velmi rychle. Velký vliv hraje televize, reklama, celý „šoubyznis“.

Když se rodina z Východu přestěhuje do Evropy, mladá generace přebírá zvyky a normy chování z nového prostředí. Děti se přirozeně integrují do nové společnosti, chodí do školy a komunikují s vrstevníky evropského původu, přebírají od nich zvyky a normy chování – ty dobré i špatné. Rodiče od nich vyžadují následování vnějších rituálů a tradic bez hlubšího pochopení. Proto děti nechápou pravidla vnučovaná rodiči a často dochází ke konfliktům. Rodiče nechápou, co se děje, protože oni se integrují hůř. Často žijí v uzavřených komunitách nebo čtvrtích a do kontaktu s nositeli nové kultury přicházejí méně, než jejich děti. Tradice a normy své původní kultury ztotožňují s vlastní identitou. Neznalost podporuje strach a rodiče v obavě ze ztráty vlastní identity se uchylují k násilí, k fundamentalismu, fanatizmu, k násilí. Tabulka v předchozí kapitole tuto skutečnost ilustruje.

Nejčastějšími příčinami konfliktů mezi rodiči a dětmi přistěhovalců jsou postavení role ženy ve společnosti a způsob volby partnera. Dalšími oblastmi střetů jsou styl oblékání, práce, vzdělání a sociální aktivity dívek a mladých žen a další kulturní a sociální odlišnosti nového prostředí. Imigranti nechtějí z mnoha důvodů žít ve svém původním prostředí, ale nepočítají s tím, že nové prostředí, po kterém toužili, bude vyžadovat jistou formu přizpůsobení.

Problém konfliktu tradice a integrace v novém prostředí dobře znali v minulých obdobích i Evropané, když migrovali do Ameriky, Austrálie, nebo jen do jiné evropské země. Nyní je to Evropa, která je cílem migrantů a která je postavena před úkol hledat řešení malých i velkých problémů. Od nošení burky ve Francii, zahalování muslimských žen vůbec, zákazu domluvených sňatků v Anglii, atd. Proces integrace musí provázet přijetí nových spoluobčanů ze strany domácího majoritního obyvatelstva. Nárůst terorismu a konflikty v arabských zemích situaci zhoršují.

4. Snahy o řešení

4.1 Neziskové organizace

Hlavními protagonisty v této oblasti jsou sociálně orientované neziskové organizace. Jak uvidíme dále, skoro všechny evropské organizace pracují jak s oběťmi, tak i se širší veřejností. Snaží se pomáhat v situacích, které už nastaly (násilí, útěk ženy, dítěte), nebo působí v oblasti prevence všech nežádoucích jevů doprovázejících soužití lidí různých kultur. Pracují s rodinami, provádí školení policie, zdravotníků a sociálních pracovníků i širší veřejnosti. Bohužel zaměření se na pochopení podstaty problému a jeho řešení je málo časté. Většina z nich působí v Evropě.

Pro informaci uvádím příklady těchto organizací:

- **Karma Nirvana (Velká Británie)**

Organizace pracující s oběťmi násilného manželství a násilí v rodinách spojeného se ctí. Mezi klienty organizace patří také ženy, kterým hrozí vražda ze cti. Organizace působí od roku 1993. Prioritou organizace je informovat širokou veřejnost o existenci nucených manželství a násilí v rodinách z důvodů porušení tradic (násilí v důsledku ohrožení cti). Snaží se především o rozpoznání nebezpečí a informuje o možnostech pomoci obětem.

Mezi služby organizace patří:

- Honour network hepline linka, kam mohou volat oběti i sociální pracovníci, kteří potřebují radu, jak postupovat. Pomoc spočívá nejen v podpoře, ale i v praktické pomoci.
- Propagace. Šíření informací o tom, co se děje formou diskuzí, seminářů a různých propagačních akcí. Těchto akcí se často účastní i oběti, aby se podělily o vlastní zkušenosti a popsaly způsoby, jak se zachránily.
- Vzdělávání, tréninky. Nejlepší prevencí podobného násilí je jeho poznání. Díky němu veřejnost ví, že se něco podobného děje, je možné rozpoznat rizikové situace a případně

včas pomoci potenciální oběti. Vzdělávání probíhá ve školách, organizují se semináře pro příslušníky policie, pro politiky a další skupiny občanů.

- Vzdělávání příslušníků policie. Kromě občasných seminářů pro příslušníky policie je v programu i povinný výcvik, který trvá 3 dny. Cílem je, aby policie uměla rozpoznat takové případy a správným způsobem reagovat.

Karma Nirvana spolupracuje s různými informačními médii, se kterými realizuje větší propagační akce. Internetové stránky organizace jsou dostupné v jazycích národností, ze kterých oběti nejčastěji pocházejí. Na viditelném místě na stránkách je tlačítko „schovat tuto stránku“. Když ho zmáčknete, okamžitě se objeví internetová stránka „google“. Je to slabá, ale přece jen určitá pomoc proti strachu obětí, které hledají pomoc a bojí se, že je někdo z rodiny uvidí.

- **L.O.O.K. (Dánsko) - National organization of women's shelters in Denmark.**

Tato organizace se snaží o prevenci a poskytuje pomoc ženám - obětem psychického a fyzického násilí. Velký důraz je kladen na práci se ženami z etnických menšin. Jednou z důležitých služeb organizace je konzultace v rodině. L.O.O.K. pracuje s rodinami, pomáhá v rodinné komunikaci, aby se předešlo násilí a vraždě ze cti. V případě, že žena je v ohrožení, organizace poskytuje ubytování v azylovém domě. Kromě toho se L.O.O.K. snaží zvyšovat úroveň informovanosti o vraždách ze cti ve společnosti. Má linku důvěry, která funguje 24 hodin denně. Nabízí ženám také lékařskou pomoc.

- **Monika – Multicultural Women's Association (Finsko)**

Hlavní cílovou skupinou organizace jsou ženy-migrantky a jejich děti. Monika pracuje jak s potencionálně ohroženými ženami, tak i se širokou veřejností. Monika pomáhá ženským obětem, aby byly sociálně aktivní. Pomáhá jim v hledání azylu a profesionální pomoci v řešení jejich situace. Má i linku důvěry. Provádí školení zdravotníků a sociálních pracovníků. Monika poskytuje službu „utajené ubytování“ pro ženy, které musí před násilím utéct od rodiny.

- **Somaya (Švédsko)**

Cílovou skupinou organizace jsou ženy-migrantky nebo ženy z islámské kultury žijící v Evropě, které jsou oběťmi násilí v rodinách nebo jsou ohroženy. Somaya nabízí pomoc ve 30

jazycích. Organizace poskytuje službu „utajené ubytování“ pro ženy a linku důvěry. Kromě toho provozuje vzdělávací blok pro ženské oběti i pro širokou veřejnost.

- **HBVA (Honour based violence awarness network)**

HBVA je organizace pro spolupráci profesionálů, dobrovolníků a neziskových organizací v Evropě. Zaměřuje se na informovanost společnosti o tématech násilí na ženách a vraždách ze cti. Jejich internetové stránky obsahují množství informací z různých zemí, konkrétní případy a statistiku. Organizují vzdělávací kurzy pro konkrétní cílové skupiny i pro širokou veřejnost.

- **Amnesty International**

Amnesty International sleduje případy lidí, kteří jsou pronásledováni, nespravedlivě vězněni nebo v přímém ohrožení života. Petice, urgentní akce a tlak na představitele vlád vedou ke zlepšení jejich podmínek.³¹

Spolupracuje s místními organizacemi. Tak jako v případě desetileté holčičky z Afghánistánu, která byla znásilněna. V tomto případě pracovníci Amnesty International spolupracovali s afgánskou organizací **Women for Afghan women**.

Desetiletou Brishnu znásilnil 1. května 2014 místní duchovní (mulláh). Krátce poté byla Brishna, díky organizaci Women for Afghan women, přijata k ošetření do nemocnice. Během její hospitalizace hrozila její rodina a členové obce tím, že dívku zabijí. Ředitelka organizace Women for Afghan women Hassina Sarwariová novinářům řekla, že když přišla vyzvednout Brishnu z nemocnice, aby ji vzala do azylového domu útulku, řekla jí dívčina teta, že mužští příbuzní chtějí dívku „zabít a hodit do řeky“. Brishna strávila v domě dva měsíce. Poté ji místní policie vyzvedla a i přes protesty zaměstnanců ji odvezli zpátky k její rodině. Znásilněné dívce tu ale stále hrozí, že na ní rodina spáchá vraždu ze cti, aby tak smazala údajnou hanbu a její smrtí očistila „rodinnou potupu“. Sarwariová novinářům potvrdila, že ji dívčina rodina a další mulláhové kvůli tomu, že se snažila pomoci Brishně, vyhrožují smrtí. Nějaký čas se dokonce musela skrývat. Duchovního nakonec zatkli a obvinili ze znásilnění nezletilé. Ve vězení v

³¹ *Amnesty international* [online]. [cit. 2015-10-29]. Dostupné z: <http://www.amnesty.cz/tema/3>

Kábulu čeká na soud. Lékařské testy prokázaly, že dívka byla znásilněna mimořádně brutálním způsobem.³²

Na stránkách Amnesty International byla zveřejněna petice na výzvu za zaručení plné ochrany Brišně ze strany státu. Adresáti petice byli:

- Ashraf Ghani Ahmadzai: afghánský prezident.
- Habibullah Ghalib: afghánský ministr spravedlnosti.
- J.E. p. Ziauddin MOJADEDI: velvyslanec Afghánské islámské republiky v ČR.

Požadavky petice:

- Zaručit, že se Brišně dostane plné ochrany státu a nebude na ní spáchána vražda "ze cti".
- Poskytnout účinnou ochranu vedoucí organizace Ženy pro afghánské ženy Sarvariové i dalším ochránkyním práv žen.
- Vyšetřit hrozby smrti namířené proti Brišně a Sarvariové.
- Zajistit spravedlivý soudní proces pro obviněného ze znásilnění.

Na stránkách Amnesty International se později objevila informace, že díky práci Amnesty International a Women for Afghan women se situace vyřešila:

„Desetiletá Brišna, které rodina vyhrožovala "zabitím ze cti", už není v takovém nebezpečí. Všichni mužští členové rodiny se písemně zavázali, že jí neublíží - v opačném případě budou trestně stíháni. Na Brišnu pravidelně dohlíží i členové organizace Women for Afghan Women. Duchovní, který Brišnu znásilnil, byl odsouzen k nejvyššímu možnému trestu 20 let vězení. Jsme opět o krok blíže zamezení hrůznému institutu "zabíjení ze cti" - i díky Vám, kteří jste podepsali petici. Děkujeme!“³³

Příkladem úspěšného projektu zabývajícího se tematikou vraždy ze cti může být film „Honour diaries“.³⁴ Jde o film o 9 odvážných ženách pocházejících z východních zemí, které byly svědky násilí na ženách v jejich společnosti a rozhodly se promluvit. Jde o ženy, které jsou aktivní v neziskovém sektoru nebo v politice. Protestují proti diskriminaci žen ve společnosti, mluví o zneužívání žen a o tom, že žena nemá mlčet a má bojovat za svá práva. Důraz se klade

³² Znásilněné dívky z Afghánistánu hrozí smrt kvůli cti. *Amnesty international* [online]. 2014 [cit. 2015-10-29].

Dostupné z: <http://www.amnesty.cz/pripady/pripad/afghanistan-brishna>

³³ Ibid.

³⁴ *Honor diaries* [online]. [cit. 2015-10-29]. Dostupné z: www.honordiarries.com

na ženy z východních zemí. Film se promítal v mnoha zemích - od Afriky po Afganistán, ve Velké Británii, ve Švýcarsku, USA a mnoha dalších zemích. Pro diváky, kteří do té doby nevěděli, že něco takového jako „vražda ze cti“ existuje, to byl šok. Nemohli si ani představit, že otec může zabít vlastní dceru. Film se dostal do povědomí široké veřejnosti a díky němu více lidí ví, že se něco takového děje a to znamená, že může pomoci.

4.2 Další možnosti řešení

Země Středního východu

Je zřejmé, že bez toho, aby byl vytvořen systém, který pomůže rozlišit podstatu tradice od slepého krutého rituálu, není možné úspěšně řešit otázku násilí ze cti. Samosprávné rady by měly být složeny z lidí, kteří jsou vzdělaní a znají a respektují tradice i všeobecně platné vyšší morální hodnoty a principy. Jistě je možné chápat čest jako vysokou morální hodnotu. Nemá však vyšší hodnotu než je hodnota lidského života. V žádném svatém textu takovou myšlenku nenajdeme.

Pokud některá tradice takovou praktiku doporučuje nebo obhajuje, jde o tradici dobovou, deformovanou, neodpovídající základnímu smyslu. Proto je důležité prostřednictvím osob s přirozenou autoritou v komunitě zajistit vzdělávání a správnou interpretaci tradic.

Ruku v ruce s vysvětlováním a vzděláváním musí jít řešení sociálních a ekonomických problémů. Bída velké sociální rozdíly byly vždy živnou půdou pro násilí a fanatismus.

Ilustrativním příkladem může být překvapivě působení palestinského hnutí Hamás, nechvalně proslulého teroristickými útoky proti Izraeli. Kromě vojenské (teroristické) složky má totiž i složku civilní, která je významnou politickou složkou v zemi. Poskytuje sociální služby, podporuje mešity, zajišťuje finanční zdroje a organizuje další aktivity včetně boje proti násilí na ženách. Zapojení státu v tomto procesu je důležité. Bez podpory vlády a vládních orgánů by mohlo dojít k opačnému efektu a snahy o zlepšení situace žen by mohly být vnímány jako vměšování se do vnitřních záležitostí nebo snaha ovlivnit náboženské tradice.

Další příklady úspěšného působení ukazují již zmíněné mezinárodní neziskové organizace jako Amnesty International a další. Protože jejich představitelé nemají možnost fyzicky vstoupit do problémových zemí, spolupracují s místními organizacemi, které také lépe znají místní prostředí. Díky peticím se vytváří mezinárodní tlak na oficiální představitele států. Bohužel se to týká jen v mediálně známých případech, které tvoří jen malé procento celkové počtu. Petice samozřejmě vše nevyřeší, ale přece jen ovlivňují veřejné mínění. Navíc mohou ovlivňovat i mezinárodní kontakty v oblasti hospodářské a politické spolupráce s vyspělými zeměmi.

Působení na samotné rodiny je v těchto zemích obtížné, protože se jedná o základní nepochopení hodnot, jak již bylo uvedeno. Zbývá tedy obtížná a dlouhodobá osvěta prováděná místními orgány a důvěryhodnými místními představiteli, kteří jsou autoritou v konkrétní oblasti.

Evropa

V evropských zemích je důležitým úkolem integrace starších generací přistěhovalců, které žijí izolovaně. Aby se předešlo uzavřenosti starších přistěhovalců, bylo by užitečné zavést povinné integrační kurzy, včetně základních znalostí jazyka.

V rámci kurzů by bylo důležité se co nejvíce setkávat s majoritním obyvatelstvem a hledat možnosti vzájemné spolupráce. Kurzy by měli vést příslušníci dané komunity, aby mohli fundovaně vysvětlit, jaké jsou rozdíly a rizika pro konkrétní kulturu.

Podstatou úspěšné integrace cizinců je vytvoření prostředí, ve kterém budou cizinci i majoritní obyvatelstvo motivováni vzájemně spolupracovat. Tyto vzájemné kontakty a aktivity budou přínosem pro obě strany a cizinci tak mohou postupně pronikat do širší majoritní společnosti.

Česká republika

Dobré zkušenosti přinášejí i dosavadní aktivity České republiky, které cizincům umožňují postupně se začlenit do české společnosti. Cílem integrace je oboustranně přínosné nekonfliktní soužití cizinců a majoritní společnosti.³⁵

Koncepce integrace cizinců byla přijata usnesením vlády ČR ze dne 11. prosince 2000 č. 1266. Vycházela ze Zásad koncepce integrace cizinců na území ČR přijatých usnesením vlády ČR ze dne 7. července 1999 č. 689, z vnitrostátní právní úpravy postavení cizinců v jednotlivých oblastech integrace cizinců a z mezinárodních dokumentů v dané oblasti. Aktualizovaná Koncepce integrace cizinců byla přijata usnesením vlády ČR ze dne 8. února 2006 č. 126. Usnesením vlády ČR ze dne 23. července 2008 č. 979 byla koordinační role při realizaci Koncepce integrace cizinců na území ČR převedena z Ministerstva práce a sociálních věcí na Ministerstvo vnitra. Koncepce integrace cizinců počítá od svého vzniku se zapojením řady resortů - Ministerstvo vnitra ČR, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, Ministerstvo školství,

³⁵ Integrace cizinců [online]. [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/1278>

mládeže a tělovýchovy ČR, Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, Ministerstvo zdravotnictví ČR, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR a Ministerstvo kultury ČR) a dalších partnerů (NNO a organizace cizinců, regionální a lokální správa, akademická sféra ad.).³⁶

Často se tohoto procesu účastní neziskové organizace, které většinou čerpají peníze na projekty z evropských fondů, a spolupracují s mezinárodními organizacemi i neziskovými organizacemi různých zemí. Existuje velké množství integračních projektů, ale problémem je, že pro neziskové organizace je obtížné proniknout do uzavřených komunit přistěhovalců. To má několik důvodů:

- Informace o organizacích a projektech nejsou dostatečně zpřístupněny. Ne všichni přistěhovalci vědí, že existují neziskové organizace, kam se můžou obrátit se svými problémy. Organizace se snaží propagovat svoji činnost, ale často jsou informace dostupné pouze na internetu nebo nejsou v mateřském jazyce přistěhovalců.
- Cizinci se bojí obrátit se na neziskové organizace. Mnozí z nich ani nevědí, co jsou neziskové organizace, proč a jak fungují. Mnozí přistěhovalci si myslí, že když se na takovou organizaci obrátí, mohou mít potíže s úřady. Nechápou, jak jim mohou organizace pomoci a nechápou, proč to dělají zadarmo.

Potvrzují to zkušenosti organizace InBáze v České republice, která zde působí dlouhou dobu. V rámci svého projektu poskytuje konzultace pro cizince přímo na Ministerstvu vnitra, v oddělení žádostí o víza. InBáze pomáhá s žádostmi, odpovídá na otázky cizinců ohledně pobytu, poskytuje konzultace, když mají nějaký problém. Poskytují se i konzultace v mateřském jazyce přistěhovalců. Dlouho však trvalo, než cizinci začali využívat jejich služeb. Cizinci jsou zvyklí, že se na jejich nevědomosti snaží každý vydělat, že za konzultace právníka a poradenství musejí platit značné částky. Kromě toho se obávají, že když se na pracovníky InBáze obrátí, budou vyhoštěni z České republiky. Až po několikaletém fungování projektu se začali cizinci na organizaci InBáze obracet ve větší míře, i když mnozí se obávají stále.

Z konzultace s touto organizací vyplynuly závěry podobné se situací v ostatních zemích Evropy:

- Mnozí přistěhovalci, zvláště starší generace, by rádi projektů neziskových organizací využili, ale mají hodně práce, aby zajistili rodinu, nebo mají hodně dětí a potřebují se jim věnovat a nemůžou jít na kulturní akce, i když chtějí. Často přistěhovalci pracují víc než místní, protože je nepřijímají na vyšší pozice a tím pádem mají nižší plat. Požadavky na životní úroveň mají vysoké, takže pracují i dvakrát více než místní obyvatelé.

³⁶ PAVELKOVÁ, Barbora. Koncepce integrace cizinců na území ČR [online]. [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/epale/cs/resource-centre/content/koncepce-integrace-cizincu-na-uzemi-cr>

- Neumějí česky. Většina neziskových organizací, které pracují s cizinci, mají pracovníky, kteří ovládají několik jazyků. Speciálně vyhledávají jazyky, kterými mluví nejvíce přistěhovalců. V České republice jsou to ruština, vietnamština, ukrajinština, arabština, mongolština a angličtina. Nicméně opět kvůli slabé informovanosti, ne všichni vědí, že mohou konzultovat ve svém rodném jazyce. Stává se, že přistěhovalci jsou z jiného státu a organizace nemá pracovníka, který mluví jejich jazykem. Proto téměř každý pracovník mluví anglicky. Ne všichni přistěhovalci však ovládají angličtinu.

4.2.1 Ilustrativní rozhovor

Situaci v České republice ilustruje i rozhovor s Annou Shalyginou, která je předsedkyní organizace Lače Čhave. Tato organizace pracuje s dětmi cizinců a jejich rodiči. Většinou řeší problémy integrace a multikulturního rozvoje. Anna je v organizaci již 2 roky. Kromě toho je sama cizinkou, přistěhovala do České republiky před 7 lety a sama řešila problém své integrace.

„Já si myslím, že to není tak jednoduché, jak by se to mohlo zdát, ale protože mám bohaté zkušenosti s neziskovými organizacemi, přijde mi, že do všech projektů se zapojují lidé, kteří už k tomu mají nějaký vztah, kteří jsou otevřenější, zvědavější, chtějí poznat novou kulturu. Co se týče poradenství a různých komunitních akcí, tak si myslím, že na ty komunitní akce stejně chodí lidé, kteří k tomu mají nějaký vztah, že je velice těžké přesvědčit cizince, aby odešli dřív z práce a šli na nějakou akci.“

Jaký typ projektů nebo služeb bude nejefektivnější v práci s integrací přistěhovalců starší generace?

„Já si myslím, že kdyby se dalo udělat něco jako „Mládež v akci“ nebo „Erasmus plus“, ale pro starší lidi. To by bylo efektivní, protože projekty podobného typu nejvíc lidí integrují a otevírají jim názory na novou kulturu. Když spolu trávíte čas, ale v nějakém užším kontextu, tak se musíte seznámit s těmi dalšími kulturami. Nemáte tu šanci před tím uniknout. Ale nevím, jak motivovat ty dospělé k tomu, aby se chtěli účastnit takových projektů. Jestli by to pro ně znamenalo týden dovolené v práci, nebo já nevím... Dospělé obvykle motivuje jen větší zisk. Pro mládež je to jasné – zlepšíte si angličtinu a pobavíte se. To mladým lidem stačí. Nevím zatím, čím by mohl podobný projekt přilákat dospělé. Osobně jsem zklamaná z průběhu komunitních akcí a projektů. Podmínkou je určitý počet účastníků. Tak tam zvou většinou své známé nebo lidi, kteří mají s tou neziskovkou něco společného. Málokdy tam bohužel přijdou lidi z ulice. I když je to festival uprostřed Václavského náměstí. Když je člověk uzavřený, je těžké ho dostat na podobnou akci.“

Myslíte si, že existuje způsob, jak se dostat do uzavřené komunity?

„Myslím si, že nejlíp se do uzavřené komunity přistěhovalců dostane člověk, který také patří do jejich kultury. Druhá generace přistěhovalců je teď velmi aktivní. Třeba v České republice je vidět posun u Vietnamců. Pomalu se neziskové organizace dostávají do jejich komunity přes vietnamské pracovníky. Ale jsem si jista, že to nebude tak krátkodobý proces. Nedá se to moc ovlivnit v rámci jednoho projektového období, není to na 5 let. Protože nejdřív musí ti lidé zjistit, že tady jsou určité možnosti a pak se tam musí jít podívat. Třeba uslyší nějakou informaci od svých kamarádů a pak jí začnou šířit dál. Samozřejmě, čím víc pracovníků ze stejné kultury bude, tím rychleji bude proces integrace komunity probíhat. Ale nelze očekávat, že by se to stalo v průběhu jednoho roku.“

Co si myslíte, že se dá udělat s tím, že stará a mladá generace v rodinách přistěhovalců si nerozumí kvůli tomu, že mladá generace se integruje rychleji a stará ne? Co se dá udělat ze strany Evropy?

„Dobře fungují integrační kurzy. Hodně se o nich teď v Evropě mluví, ale myslím si, že v Čechách takové kurzy zatím nejsou povinné. Vím, že v Rakousku, když se člověk přistěhuje, tak mu stát platí určitý počet hodin. Kurzy zahrnují jazyk (v případě Rakouska je to němčina) a také nějaký sociokulturní přehled. Ještě jednou zopakuji, že ty kurzy jsou povinné, takže když člověk nebude navštěvovat integrační kurzy, bude mít problém s pobytem. Potvrzení o tom, že člověk navštěvoval kurzy je součástí žádosti o pobyt. Nejsou moc dlouhé – asi 40 hodin. Avšak po těch kurzech mají lidi větší přehled o zemi, kam se přestěhovali. V České republice spousta neziskovek ty kurzy dělá, ale protože nejsou povinné, tak tam málokdo chodí. Bylo by určitě dobře, kdyby ty kurzy vedl příslušník dané komunity, aby vysvětloval, jaké jsou rozdíly a rizika pro konkrétní kulturu. Je tady ten problém, že přistěhovalci nevědí, proč mají na ty kurzy chodit, proč mají na to obětovat svůj čas, který můžou strávit v práci nebo s rodinou. A když jsou ty kurzy povinné, tak tam prostě musejí jít a dostanou tu informaci, kterou potřebují pro život v nové zemi. Projektů integrace je hodně, ale bez aktivity samotných přistěhovalců neexistuje systém, jak zajistit, aby se lidé, kteří ty projekty potřebují, k nim dostali.

Rozhovor s Annou Shalyginou potvrdil zkušenosti a úvahy na předchozích stránkách. Zbývá jen dodat, že řešení problému integrace cizinců může přispět i k řešení problému vraždy ze cti mezi přistěhovalci v Evropě.

4.2.2 Návrh projektu

Na závěr práce předkládám návrh projektu, který vychází z myšlenek a skutečností uvedených v práci, i z mých vlastních zkušeností ze studia literatury a dalších zdrojů, které se týkají tématu vraždy ze cti, Měla jsem možnost seznámit se i s projekty několika neziskových organizací a jejich zkušenosti využívám.

Cílová skupina projektu jsou imigranti ze zemí Asie a Afriky, kde je vražda ze cti běžnou praktikou (Sýrie, Afganistán, Pákistán, Irák, Írán, Alžír), a evropská širší veřejnost.

Cíle projektu:

- snížit počet vražd ze cti v Evropských zemích o 50 procent,
- zlepšit informovanost imigrantů o místní kultuře,
- zlepšit integrační proces jednotlivců prostřednictvím informací a komunikaci s místní majoritní společností,
- zlepšit informovanost místní majoritní společnosti o kultuře a mentalitě imigrantů.

Popis projektu:

První část projektů – práce s imigranty ze zemí, které jsou uvedené dříve (Sýrie, Afganistan, Pákistán, Irák, Írán, Alžír)

V každé evropské zemi, kde je vysoké zastoupení uprchlíků a migrantů z Asie a Afriky, uspořádat povinné integrační kurzy.

Intenzivní kurz o délce (135 hodin) během dvou měsíců by měl obsahovat:

1. Kurz jazyka – (72 hodiny) 3 krát týdně (základy komunikace).
2. Téma: Zvyky a tradice země, kde se nacházím - (32 hodiny) 2 krát týdně (mentalita, normy, tradice, instituce, trh práce).
3. Téma: Co je v Evropě a u nás odlišné a jak se s tím vyrovnat? (32 hodiny) - 2 krát týdně – je velice důležité, aby lektor pocházel z jedné ze zmíněných zemí.

Tento intenzivní kurz by měl pomoci nově příchozím orientovat se v nové zemi a ukázat jim cestu, jak postupovat, kam se obrátit, když se něco stane, kdo jim může poskytnout pomoc.

Absolventi kurzu budou znát základy jazyka a kultury hostitelské země, budou vědět, jak nová kultura může ovlivnit jejich život a život jejich děti, budou připraveni na to, že chování jejich děti se může změnit a přiblížit se k vzorcům evropské kultury.

Po ukončení kurzu po dobu dalších 6 měsíců by se měli účastníci ve své skupině setkávat dvakrát týdně. Skupinu by vedl příslušník jejich národnosti nebo kultury, setkání by probíhalo

v rodném jazyce nebo v angličtině. Na setkáních by se probíraly problémy a zkušenosti, to s čím se migranti setkávají každý den, a jak se s tím vyrovnávají. Vedoucí a další členové skupiny by měli prostor k diskusi a vyjádření vlastních názorů a případným radám. Pro nově příchozí migranty by se taková skupina mohla stát útočištěm a zázemím, které je nenechá s jejich problémy o samotě. Důležitou součástí těchto setkání by mělo být šíření povědomí o existenci neziskových organizací a jejich činnosti, včetně informací o psychologických, sociálních a právních poradnách a dalších potřebných institucích.

Pro starší migranty první generace tato setkání mohou znamenat možnost lepší integrace do nové společnosti. Lepší integrace a komunikace s místní majoritní společností přispěje ke snížení rizika nepochopení a intolerance mezi migranty a majoritní společností, ale také mezi generacemi rodičů a dětí. Tím se sníží i riziko vražd páchaných ze cti. Mimo jiné mohou tato setkání napomoci i mapování rizikových rodin a tímto umožní další snížení rizika.

Důležitou otázkou je, jak přesvědčit a motivovat migranty k návštěvě kurzů a komunikaci s lektory? Jednou z variant je povinná docházka, potvrzení o absolvování kurzu by bylo podmínkou úspěšného pobytového řízení. Další možností je poskytování určitých benefitů účastníkům (příspěvek na bydlení, asistence při hledání práce aj.). První varianta se zdá být nejúčinnější, jelikož ovlivňuje pobyt dotyčného. V praxi to znamená, že všichni ti, kteří v zemi plánují zůstat, tento kurz absolvují. Druhá varianta tak efektivní nemusí být a to i přesto, že benefity samy o sobě mohou být stimulací. Ne všichni jsou ale otevření seznamování se s novými lidmi a ochotni sdělovat podrobnosti svého života,

Zatím jde pouze o ideový záměr. Před případnou realizací projektu by muselo dojít k podrobnému rozpracování a diskusi na různých úrovních. Vnímám tuto cestu jako jedinou efektivní, jelikož může poskytnout garanci stoprocentní návštěvnosti integračních kurzů.

Druhá část projektu by se měla zaměřit na místní majoritní společnosti: Na práci s těmi, kdo se mohou setkat s imigranty z «rizikové skupiny» (skupina, kde je možná vražda ze cti). Jednalo by se především o osvětu o kultuře imigrantů, o tom, co je vražda ze cti, jak reagovat, když se někdo stane svědkem a jak pomoci, respektive zachránit oběť před její vlastní rodinou.

Navrhují:

- Školení učitelů ZŠ a SŠ, kde je poměrně velké zastoupení studentů-migrantů. Obsahem kurzu by měly být následující informace: jak poznat rizikové prvky domácího násilí a zachránit ohroženou osobu ještě v počáteční fázi násilí. Dále jak komunikovat s rodiči dítěte cizince, jak je motivovat k návštěvě třídních schůzek, popř. nabídnout možnost individuálního setkávání. Pokud rodiče neovládají ani místní ani anglický jazyk, v rámci projektu by měla být možnost zajištění tlumočnicka.

- Semináře na ZŠ a SŠ, které budou adaptovány pro různé dětské věkové skupiny. Děti by se mohly seznámit se základy multikulturní společnosti a pojmy domácí násilí a vražda ze cti formou neformálního vzdělávání. Výstupem by byla informovanost žáků o tom, kam se obrátit a jak pomoci svému spolužákovi v případě, že se v jeho rodině odehrává podobná tragédie.

Pokud by byla možná alespoň realizace první části projektu, přispělo by to do velké míry snížení celkového počtu vražd ze cti v zemích Evropy.

Závěr

Na této diplomové práci jsem pracovala zhruba jeden rok. Když jsem začínala a plánovala zpracování celého tohoto tématu, nečekala jsem, že to bude natolik psychicky náročné. I když jsem předtím o vraždě ze cti slyšela a četla jsem o několika konkrétních případech, nečekala jsem, že je realita natolik krutá. V polovině práce jsem se proto musela zastavit a udělat si asi na tři měsíce pauzu.

Jedním z cílů mé práce bylo popsat problém z různých hledisek. Definovala jsem, co je to vražda ze cti a odkud pochází. Popsala jsem její vztah k náboženství a také to, že to není záležitostí čistě islámu. Zaznamenala jsem několik případů jak ze zemí původu problému, tak i v Evropě. Část své práce jsem také věnovala hledání příčin tohoto fenoménu a návrhům pokusů o jeho řešení.

Velkou část také zabírá popis tradic a osobně se domnívám, že to, že dochází k vraždám ze cti, je na základě špatného lidského pochopení těchto tradic.

Příčiny tohoto problému v zemích původu a v Evropě jsou různé. V Evropě se více jedná o otázku integrace a nepochopení mezi mladší a starší generací.

Dozvěděla jsem se, že s tímto problémem pracují především neziskové organizace a to jak v Evropě, tak v zemích původu problému. Nenašla jsem však žádný projekt, který by byl efektivní. Je hodně projektů, které na tento problém ukazují, ale neexistuje žádný, který by ho řešil.

Na konci práce jsem se pokusila o vlastní projekt, kde jsem nastínila svůj návrh na řešení vraždy ze cti v Evropě. Můj projekt je velký a k jeho realizaci by bylo třeba velké množství financí a v neposlední řadě také spolupráce na státní úrovni.

Během zpracovávání této bakalářské práce jsem pochopila, že jedna organizace nezvládne vyřešit ani malou část problému. Pro to, aby byly projekty efektivní, je třeba spolupráce více institucí na státní a mezinárodní úrovni.

Je třeba o tomto problému mluvit, protože stále existují ve společnosti lidé, kteří o tomto problému nevědí nebo mají pocit, že se to děje pouze někde daleko od nich a jich se to nijak netýká. Bohužel k vraždám ze cti dochází všude, pouze zůstávají často nepovšimnuty. Každý je však zodpovědný za to, aby k takovýmto činům docházelo co nejméně. Když si budeme všimnout, když budeme komunikovat se svými sousedy, můžeme pomoci k prevenci tohoto děje.

Když ženy ve světě trpí, když trpí alespoň jedna žena – takový svět nemůže být šťastný.

Zdroje

- A. Č. BHAKTIVÉDANTA SWAMI PRABHUPÁDA, . *Bhagavadgíta taková, jaká je: s původními sanskrtskými texty, přepisem do latinského písma, českými synonymy, překlady a podrobnými výklady*. Praha: Bhaktivedanta Book Trust, c1991, xiv, 4. kapitola. ISBN 80-900098-1-6
- *Amnesty international* [online]. [cit. 2015-10-29]. Dostupné z: <http://www.amnesty.cz/tema/3>
- GOSTEV, Alexandr. "Vražda ze cti" v Pákistánu: vic než 1000 za rok. [online]. 2013: 1 [cit. 2015-9-15]. Dostupné z: <http://www.svoboda.org/content/article/24949153.html>
- Historical Overwiev. *Honour based violence awareness network* [online]. [cit. 2014-12-29]. Dostupné z: <http://hbv-awareness.com/history/>
- *Honor diaries* [online]. [cit. 2015-10-29]. Dostupné z: www.honordiaries.com
- Honor killing. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2015-10-29]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Honor_killing
- Honor Violence Factsheet. *Honor diaries* [online]. [cit. 2015-10-28]. Dostupné z: www.honordiaries.com/..//HD-FactSheet-HonorViole.
- Integrace cizinců [online]. [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/1278>
- J 8, 2-11
- Jirga. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2015-10-28]. Dostupné z: <https://en.wikipedia.org/wiki/Jirga>
- Lv 20,10.
- Lv 21,9.
- Nu 31,23.

- OBERWITTLER, Dietrich, KASSEL, Julia. Honour Killings in Germany (Executive Summary): Executive Summary [online]. [cit. 2015-09-28]. Dostupné z: https://www.mpicc.de/files/pdf1/honourkillingsgermany_execsummary.pdf
- PAVELKOVÁ, Barbora. Koncepce integrace cizinců na území ČR [online]. [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/epale/cs/resource-centre/content/koncepce-integrace-cizincu-na-uzemi-cr>
- *Pákistán: vražda ze cti* [online]. 2014(1) [cit. 2015-10-27]. Dostupné z: <http://ru.euronews.com/2014/05/28/pakistani-woman-stoned-by-her-family-was-pregnant/>
- Pákistán řeší ukamenování těhotné ženy. *Lidovky.cz* [online]. 2014, (1) [cit. 2015-09-01]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/pakistan-resi-ukamenovani-tehotne-zeny-pred-soud-pujde-5-pribuznych-1gp-/zpravy-svet.aspx?c=A140706_132302_ln_zahranici_jci
- *Pákistánská žena přežila vraždu ze cti* [online]. 2014(1) [cit. 2015-09-01]. Dostupné z: <http://www.independent.co.uk/news/world/asia/pakistan-woman-survives-honour-killing-saba-maqsood-shot-twice-and-thrown-in-canal-9498119.html>
- Panchayati raj. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2015-10-28]. Dostupné z: <https://en.wikipedia.org/wiki/Jirga>
- Poprava ukamenováním. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2015-10-2]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Poprava_ukamenov%C3%A1n%C3%ADm
- Syria: No Exceptions for ‘Honor Killings’. *Human rights watch* [online]. 2009 [cit. 2015-08-28]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/news/2009/07/28/syria-no-exceptions-honor-killings>
- Šaría. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2015-10-29].
- *Vznešený Korán* [online]. Praha: Odeon, 1972 [cit. 2015-10-28]. Překlad Ivan Hrbek. Dostupné z: www.vzdelavaci-institut.info/?q=system/files/Koran.pdf
- WILES, James D. Conceptualising private violence against sexual minorities as gendered violence: an international and comparative law perspective. *Albany Law Review*. [online]. [cit. 2015-03-12]. Dostupné z: <http://www.law-lib.utoronto.ca/fulltext/wile/htmdiana>
- Yazidis. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2015-10-30]. Dostupné z: <https://en.wikipedia.org/wiki/Yazidis>

- Znásilněné dívce z Afghánistánu hrozí smrt kvůli cti. *Amnesty international* [online]. 2014 [cit. 2015-10-29]. Dostupné z: <http://www.amnesty.cz/pripady/pripad/afghanistan-brishna>